

Täysistunto

Keskiviikko 10.4.2024 klo 13.59—17.56

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 21/2024 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohdientien jälkeen. — Ministeri Rantanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.03 **Sisäministeri Mari Rantanen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa on useita toimia ja kirjauksia koskien kotoutumisen edistämistä erilaisin keinoin. Hallitusohjelman mukaan Suomeen kotoudutaan työllä. Ohjelmassa on todettu, että kotoutumispolitiikka perustuu kielen oppimiseen, työnteekoon sekä suomalaisen yhteiskuntaan perehtymiseen ja sen sääntöjen noudattamiseen. Ohjelmassa korostuu kotoutumisjärjestelmän uudistaminen kotoutumiseen kannustavaksi. Tehdään sellaisia korjauksia, joissa korostuu painotus tulijan velvollisuuksia ja omaa vastuuta korostavaan suuntaan sen sijaan, että painotus olisi tulijan oikeuksien korostamisessa.

Kotoutumista tuetaan parhaiten henkilön omatoimisuuden vahvistamisella. Nyt käsitellyssä olevalla esityksellä toteutettaisiin useita kotoutumisen edistämiseen ja hallitusohjelman linjauksiin liittyviä kirjauksia. Tämä esitys ei kuitenkaan tule olemaan ainoa kotoutumispalvelujen uudistamiseen liittyvä esitys. Parhaillaan on tulossa valmisteluun kotoutumispalvelujen uudistus, jossa järjestelmää tehostetaan ja rahoitus kootaan hallitusohjelman mukaisesti yhteen kanavaan. Hallitus... [Hälinää — Leena Meri: Täällä ei oikein kuule!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Pyytäisin edustajia viemään muut keskustelut jonnekin muualle, kiitoksia. — Olkaa hyvä, ministeri Rantanen.

Hallitus tuo tämänkin uudistuksen aikanaan hallituksen esityksenä eduskuntaan.

Tällä nyt käsitteilyyn tulevalla esityksellä ehdotetaan muutettavaksi 1.1.2025 voimaan tulevaa kotoutumislakia. Kotoutumislain mukaan valtio korvaa kunnille ja hyvinvointialueille laissa määritellyjä, kotoutumisen edistämisestä aiheutuneita kustannuksia. Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti esityksessä ehdotetaan, että kotoutumislain nojalla kun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

nille ja hyvinvointialueille maksettavan laskennallisen korvauksen korvausaikaa lyhennettäisiin kolmesta vuodesta kahteen vuoteen ja kiintiöpakolaisten ja heidän perheenjäsentensä osalta neljästä vuodesta kolmeen vuoteen. Korvausjärjestelmän perusteita ei sinänsä tällä esityksellä muutettaisi. Laskennallisen korvausajan lyhentämisellä saavutetaan luonnollisesti myös tässä taloustilanteessa kipeästi tarvittavia säästöjä.

Lakiuudistuksella lisätään myös maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisestaan. Tätä toteutettaisiin ehdotuksella, jonka mukaan kunta tai työvoimaviranomainen voisi tiettyin ehdoin periä maahanmuuttajalta tai kotoutuja-asiakkaalta maksun käyttämättä jätetyistä kotoutumista edistävästä palveluista, mikäli niistä on aiheutunut kunnalle tai työvoimaviranomaiselle tulkitsemiskustannuksia ja henkilö ei ole perunut aikaansa. Kun henkilö on varannut palveluajan tai hänelle on sellainen varattu ja hän jättää sen ilman hyväksyttävää syytä käyttämättä, on enemmän kuin kohtuullista, että hänelle koituu siitä myös seurauksia. Lakiehdotuksessa on myös säännöksiä niin sanottujen kohtuuttomien tilanteiden varalle, joten kukaan ei ole joutumassa erittäin hankalan tilanteen kohteeksi tämän seuraamusmaksun vuoksi. Maksu olisi luonteeltaan vastaava kuin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa säädetty käyttämättä jätetystä palvelusta määrättävä maksu. Tässä mielessä voi sanoa, että nyt kotoutumislakiin esitetyllä maksulla on myös omaa vastuuta lisääviä vaikutuksia. Hallitusohjelmassa on myös kirjaus, jonka mukaan tulisi perua uuden kotoutumislain myötä kunnille lisättäviä tehtäviä, kuten muun muassa kaupassakäynnin avustaminen.

Ehdotetulla esityksellä laskettaisiin alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden nuorten aikuistumisen tuen yläikärajaa 25 vuodesta 23 ikävuoteen hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti, siis samalle tasolle kuin lastensuojelulain mukaisessa jälkihuollossa, jota koskeva muutos on juuri käsitelty eduskunnassa. Yhdenvertaisuuden kannalta on perusteltua, että jälkihuollon ja aikuistumisen tuen yläikäraja on sama. Tämä muutos tulisi hallitusohjelman ja tämän esityksen mukaan siis tehdä myös tulevaan kotoutumislakiin.

Laskennallisen korvausajan lyhentäminen ja aikuistumisen tuen ikärajan alentaminen vaikuttavat suoraan valtion talousarviossa kustannuksia vähentävästi valtion korvauksia kotoutumisen edistämisestä koskevaan määrärahaan. Esitetyt muutokset vähentäisivät rahoitusta yhteensä 57,1 miljoonaa vuoden 2029 loppuun mennessä.

Esityksellä ehdotetaan myös selkeytettäväksi kunnan ja hyvinvointialueen työnjakoa kuntapaikalle ohjattavien henkilöiden vastaanotossa. Muu kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta vastaisi kuntapaikalle ohjattavaan vastaanottamiseen liittyvistä tehtävistä siltä osin kuin ne eivät olisi hyvinvointialueen vastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen sisältämien lakiehdotusten esitetään tulevan voimaan samanaikaisesti kuin viime kaudella säädetty kotoutumislaki muutoinkin tulee voimaan eli 1.1.2025, paitsi aikuistumisen tuen ikärajan osalta muutoksen ehdotetaan tulevan voimaan jo 1.7.2024. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Debatointihaluiset edustajat voivat pyytää minuutin mittaista vastauspuheenvuoroa painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

14.10 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on valitettavasti kyllä todettava, että toisin kuin ministerin avauspuheenvuorossa, tässä esityksessä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

hän ei ole kyse kotoutumisen edistämisestä vaan kotoutumisen leikkauksesta. Te leikkaatte kotoutumisen palveluiden rahoituksesta ja siirrätte tosiasiaassa vastuun kunnille jatkossa rahoittaa näitä palveluja ilman valtion rahoitusta.

Olen kyllä ihmeissäni tästä hallituksen linjasta, koska olen tähän mennessä ymmärtänyt, että olemme täällä jokseenkin samaa mieltä siitä, että nimenomaan tänne muualta muuttaneiden kohdalla on äärimmäisen tärkeää panostaa hyvään kotoutumiseen: siihen, että ihminen oppii kielen nopeasti, saa tarvittavat työelämätaidot, saa myös taidot ymmärtää suomalaista yhteiskuntaa. Mutta nyt te siis romutatte tätä järjestelmää, kun te leikkaatte kotoutumisen palveluiden rahoituksesta. Ihmettelen, miten kokoomus on suostunut tällaiseen, että te hyväksytte sen, että kotoutumista tullaan heikentämään jatkossa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vestman, olkaa hyvä.

14.11 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos sisäministerille esittelystä. Hallitusohjelman hyvät maahanmuuttokirjaukset alkavat siis nyt edetä lainsäädännöksi. Kotoutumislain muuttamista koskeva esityshän on ensimmäinen osa kokonaisuutta, jossa kotoutumisessa lisätään tulijan omaa vastuuta kotoutumisestaan ja nostetaan kotoutumisen keskiöön työntekokieli ja Suomen sääntöjen noudattaminen.

Hallitusohjelman maahanmuuttolinjaukset ovat tasapainoinen, tolkullinen ja harkittu kokonaisuus. Nehän eivät ole muusta hallitusohjelmasta irrallinen osa, vaan yksi hallituksen tärkeistä reformeista. Niissä näkyvät työn linja ja turvallisuuden linja, jotka leikkaavat muutakin hallitusohjelmaa. [Eveliina Heinäluoman välihuuto]

Pidän tärkeänä, että maahanmuuttolinjaukset realisoituvat rivakasti uudeksi lainsäädännöksi. Kuten todettu, tämä ensimmäinen osa kotoutumisen kokonaisuutta on erittäin kannatettava.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

14.12 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys tästä kotoutumisen edistämisestä on perusperiaatteiltaan keskustan mielestä kannatettava. On aivan ok ja hyvä asia, että kotouttamisesta tehdään itse kotoutettavalle, Suomeen muuttaneelle, entistä velvoittavampi. Se on hyvä asia, ja tietysti pitää muistaa, että työ on aina paras kotouttaja — siinä oppii sen kielenkin kaikista tehokkaimmin.

Mutta kyllä minä ihmettelen ja kannan huolta tästä kuntien tilanteesta. [Eveliina Heinäluoma: Kyllä!] Nythän tässä ilman, että todellisuudessa kevennetään kuntien velvoitteita ja tehtäviä, tämä vastuu näistä palveluista, kotouttamisen järjestämisestä, jää edelleen kunnille, mutta rahoitus pienenee. Tämä on sen pyhän periaatteen eli kuntien rahoitusperiaatteen näkökulmasta todella kyseenalaista. Siis se tarkoittaa sitä, että kun valtio, tämä eduskunta, määrää tehtäviä kunnille, niin tämä valtio myös rahoittaa kunnille ne tehtävät, mitä se määrää. Tässä tätä periaatetta rikotaan ja entisestäänkin pahennetaan kuntien muutenkin kurjaa taloudellista tilannetta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

14.13 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kun me ylipäättään puhutaan maahanmuuttajien oikeuksista, niin on mielestäni hyvin perusteltua

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

puhua myös maahanmuuttajien velvollisuuksista. [Sebastian Tynkkynen: Kyllä!] On väärin maahanmuuttajaakin kohtaan opettaa hänet valtiorippuvaiseksi heti siitä hetkestä saakka, kun hän astuu jalallaan Suomen kamaralle. Se ei myöskään ole oikein suomalaisia veronmaksajia kohtaan, jotka tämän lystin kustantavat. Jos maahanmuuttajalla on halua ja kykyä kotoutua suomalaiseen yhteiskuntaan, hän kyllä pystyy siihen hyvin usein täysin oma-aloitteisestikin.

Kiitän ministeriä esityksestä ja kiitän todellakin tämän esityksen tuomisesta. [Miko Bergbom: Loistava puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

14.14 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On koko meidän hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuuden kannalta olennaista, että me saadaan tänne Suomeen lisää osaajia, että me saadaan jokainen täällä oleva ja hänen osaamisensa käyttöön. On koko Suomen ja meidän kaikkien etu, että me huolehditaan siitä, että jokaisella Suomeen muuttaneella maahantulon syistä riippumatta on parhaat mahdollisuudet työllistyä, tulla toimeen ja osallistua tämän yhteiskunnan rakentamiseen, ja tässä koulutus ja kielen oppiminen ovat aivan avaintekijöitä.

Onkin vaikea ymmärtää, miksi hallitus ei kuuntele asiantuntijoita, joiden viesti on, että nimenomaan varhainen kotoutuminen on taloudellisesti tehokasta ja siitä säästämisen voi lisätä muita julkisia menoja. Nyt meillä on hallitus, joka sanoo kantavansa huolta maahanmuuttajien kotoutumisen ongelmista mutta kuitenkin esittää ratkaisuksi kotoutumispalveluista leikkaamista. Tämä ei ole millään muotoa kestävää maahanmuuttoa eikä talouspolitiikkaa.

Kannan myös huolta kuntien rahoituksesta. On aivan avainkysymys, miten kunnat kotouttamisessa onnistuvat, miten me saadaan se kotoutuminen onnistumaan, ja sen takia on kestävämpiä, jos ei riittäviä rahoja kunnille tässä turvata.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

14.15 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä tosiaan ollaan heikentämässä maahanmuuttajien kotouttamispalveluita ja jälleen kerran leikkaamassa yhdestä nuorten syrjäytymistä ehkäisevästä palvelusta, siis aikuistumisen tuesta. Hallituksen tavoitteenahan kerrotaan olevan taloudelliset säästöt sekä maahanmuuttajien jonkinlainen aktivoiminen tai vastuuttaminen. Samalla kuitenkin niin tässä hallituksen esityksessä kuin useissa tähän annetuissa lausunnoissakin on tunnistettu, että pidemmällä aikavälillä taloudelliset kustannukset saattavat itse asiassa kasvaa ja maahanmuuttajien kotoutuminen ja yhteiskuntaan osallistuminen vaikeutua. Erityisen haavoittuvassa asemassahan meillä ovat ilman huoltajaa maahan tulleet alaikäiset, jotka usein tarvitsevat monipuolisia palveluita pystyäkseen aloittamaan uuden elämän täällä mahdollisesti hyvinkin traumaattisten kokemusten jälkeen. Tämä esitys on myös vastoin hallituksen oman ohjelman kirjauksia, joiden mukaan hallitus pyrkii ehkäisemään nuorten syrjäytymistä ja lisäämään nuorten hyvinvointia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

14.17 **Saku Nikkanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On kyllä vaikea nähdä, millä tavoin tämä esitys tosiasiallisesti edistää kotoutumista. Sen sijaan on kyllä helppo nähdä, että leikkaus osuu suoraan kuntien ja hyvinvointialueiden rahoitukseen, niin kuin täälläkin on laajasti tunnustettu. On myös laajasti tunnustettu sitä, että kotouttamisen edistäminen on tärkeä tavoite, ja uskon, että siitä me ollaan kaikki tässä salissa samaa mieltä.

Hallitus kertoo, että vastuuta omasta kotoutumisesta pitää ottaa, ja siitäkin voidaan olla kyllä varmasti samaa mieltä. Mutta että voi ottaa sitä vastuuta kotoutumisesta, pitää olla myöskin tukea sitä kotoutumista varten, ja nyt tämä esitys uhkaa kyllä valitettavasti sitä leikata. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaleva, olkaa hyvä.

14.17 **Atte Kaleva kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ketään ei voi väkisin kotouttaa. Jos maahantulijalla ei itsellään ole aitoa halua kotoutua, sopeutua, integroitua siihen vastaanottavaan yhteiskuntaan, niin siinä eivät mitkään toimenpiteet, joita viranomaiset tai valtio siihen kohdistavat, auta. [Mauri Peltokangas: Juuri näin!]

Nyt on tilanne se, mikä on vähän paradoksaalista, että näyttää siltä, että mitä enemmän kotoutetaan, sitä vähemmän kotoudutaan. Kuvitellaan, että ikään kuin nämä kotoutujat, maahantulijat olisivat jotenkin tahdottomia objekteja, joihin sitten yhteiskunta kohdistaa kotoutustoimenpiteitä, kunnes tinki täytyy, ja sitten pling, nyt henkilö on kotoutunut. No, näinhän se ei toimi. Jos ei ole sitä aitoa halua itse sopeutua, mitkään toimenpiteet eivät siinä riitä.

Helsingin kaupunginvaltuustossa käsiteltiin aloitetta, jossa olisi lopetettu tarjoamasta tulkkauspalveluja neljän vuoden maassaolon jälkeen, siis ilmaisia tulkkauspalveluja. Sitä ei hyväksytty. Voidaan kysyä, että jos henkilö on neljä vuotta yhteiskunnassa eikä opi kieltä, mikä on silloin hänen kotoutumishalukkuutensa tuohon yhteiskuntaan. Työ on parasta kotoutumista, ja se on hienoa, että hallitus nyt vie eteenpäin näitä hallitusohjelmassa linjattuja erittäin hyviä kirjauksia. Kiitoksia, sisäministeri Rantanen, tästä teille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

14.19 **Rami Lehtinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikeassa taloustilanteessa on tehty useita kipeitä leikkauksia ja korostettu kansalaisten vastuuta omasta toimeentulostaan. Siksi on tärkeää, että viimeistään nyt myös maahanmuuttajien vastuuta lisätään.

Tällä esityksellä kunnille ja hyvinvointialueille maksettavan laskennallisen korvauksen korvausaikaa lyhennetään kolmesta vuodesta kahteen, ja tämä on omiaan laskemaan maahanmuuton kustannuksia. Lisäksi työvoimaviranomaisille luodaan mahdollisuus periä maahanmuuttajilta käyttämättä jätetystä palvelusta aiheutuneet kulut takaisin, mikä on myöskin merkittävä muutos aikaisempaan ja on omiaan lisäämään sitä omaa vastuuta.

Erityisesti haluaisin korostaa, että nyt tehtävät muutokset ovat välttämättömiä kustannusten hillitsemiseksi, ja lisäksi on tärkeää huomata, että ne ovat hallitusohjelman kirjauksen kanssa linjassa, hallitusohjelman mukaisia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

14.20 **Eemeli Peltonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme jälleen, valitettavasti, käsittelemässä yhtä hallituksen esitystä, jossa hallitus tosiasiallisesti leikkaa kunnilta. Tällä kertaa hallituksen leikkuriin ovat joutumassa korvaukset, joita valtio maksaa kunnille ja hyvinvointialueille maahanmuuttajien kotoutumista edistävästä palveluista. Näillä palveluillahan kunnissa tuetaan tälläkin hetkellä muun muassa maahanmuuttaneiden työllistymistä, joka on erittäin tärkeä tavoite kansallisesti.

Hallituksen esitys on saanut aivan odotetusti tyrmäyksen kuntakentältä. Korvauksista leikkaaminen johtaa väistämättä siihen, että kunnat joutuvat karsimaan kotoutumisen palveluistaan. Tätäkö hallitus haluaa, romuttaa paikallisella tasolla tehtävää kotouttamisen työtä? Tämä hallituksen esitys ei ole mikään kotoutumisen uudistusesitys, vaan pelkkä säästölaki. Sen välilliset vaikutukset uhkaavat käydä todella huolestuttaviksi, jos yhä useamman maahanmuuttajan kotoutuminen epäonnistuu riittämättömien palveluiden seurauksena.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

14.21 **Jenna Simula ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime kaudella hallitus laittoi kunnat humanitaaristen maahantulijoiden kanssa hammasharjaostoksille ja kotoutumislakia uudistaessa unohtui täysin se kaikista keskeisin asia, velvoittavuus ja oma vastuu.

Jos Suomeen oleskeluluvan saa, on henkilöltä odotettava sitoutumista tämän maan lakeihin ja tapoihin — ei niin, että ensimmäisenä maahan tullessa lähinnä esitellään valtavaa palvelutarjotinta vailla minkäänlaisia velvoitteita opetella esimerkiksi suomen kieltä. Nykyinen hallitus tulee muuttamaan tätä täysin nurinkurista asetelmaa, mistä tämä esitys on vain yksi osa. Maahanmuuttajan omaa vastuuta ja velvoittavuutta siis lisätään. Sen pitäisi olla päivän selvää ihan kaikille puolueille, mutta koska näin ei ole ollut, nyt pannaan näitä asioita sitten kerralla kuntoon, kuten sisäministeri Rantanen hyvin toi esille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

14.22 **Olga Oinas-Panuma kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minun mielestäni olennainen kysymys on, onko valtiontaloudessa oikea tapa säästää se, että laitetaan talousvaikeuksissa olevat kunnat maksumiehiksi.

Kotoutuminen on ihan äärimmäisen tärkeää, jotta ihminen pääsee osaksi meidän yhteiskuntaamme. Ensin pitää oppia kieli, sinulla pitää olla ammatti tai kyky mennä sinne töihin, ja sitten pitää saada se työpaikka. Me olemme varmasti kaikki samaa mieltä siitä, että meidän maahamme tulleet ihmiset pitää saada myöskin töihin, työn syrjään kiinni, mutta nyt te silti leikkaatte tästä kotoutumisesta maksettavat korvaukset ja luulette, että kunnilla on joku semmoinen rahasampo, mistä otetaan sitten sitä rahaa sinne kotoutumiseen ja kielten opettamiseen. Ei muuten ole. Minun mielestäni on hyvin lyhytnäköistä säästää kotoutumisesta, siis siitä, onko meillä oikeasti varaa esimerkiksi auttaa sitä ihmistä tulemaan osaksi meidän yhteiskuntaa, ja tällä on myös iso merkitys meidän kokonaisturvallisuudelle.

Jopa itse sanotte tässä esityksessänne, että tämä johtaa todennäköisesti maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen heikentymiseen. On hienoa, että te itsekkin tiedostatte, minkälaisia seurauksia tällä voi olla, mutta outoa politiikkaa tämä minun mielestäni kyllä on.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

14.23 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten on todettu, tässä ei edistetä kotoutumista, vaan tässä leikataan kotoutumispalveluista ja kunnilta, jotka niitä toteuttavat. Kuntien velvoitteet eivät kuitenkaan vähene, ja siellä on ihan samat tehtävät ja samat tarpeet olemassa.

Kielikoulutukseen ei tällä hetkellä päästä. Olen tavannut esimerkiksi vietnamilaisen pariskunnan, joka on ollut 14 vuotta Suomessa yrittäjänä ja pyrkinyt kielikurssille vaan ei ole päässyt kuin vasta 14 vuoden jälkeen. Tämä johtuu siitä, että kun työllistyt, tipahdat kotoutumisjonon hännille, ja silloin ei ole pääsyä sinne kielikoulutukseen, jota tässä vähennetään.

No, samalla tässä leikataan myös nuorten aikuistumisen tuesta, joka saatiin juuri aikaan 25 vuoteen asti. Nyt se lyhennetään 23 vuoteen, ennen kuin on ehditty edes seurata, mikä vaikutus tällä on. Todetaan, että säästöt tästä ovat hyvin pienet, ja sopii kysyä: minkä vuoksi näitä esityksiä oikein tehdään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

14.24 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeää tunnistaa, että hallituksen esityksessä ei ole varsinaisesti kyse kotoutumisen edistämisestä tai uudistamisesta. Sen sijaan se kohdistuu pääasiassa kotoutumispalvelujen rahoituksen leikkauksiin.

Tutkitusti alkuvaiheen kotoutumisen onnistuminen on avainasemassa maahanmuuttajien työllistymisen ja integraation kannalta. Tältä tavoitteelta esityksellä viedään pohja pois. Kysymys herääkin: haluaako hallitus todella, että maahanmuuttajat kotoutuvat ja työllistyvät? Hallituksen omassa perustelutekstissä todetaan esityksen mahdolliset negatiiviset vaikutukset: Esimerkiksi kunnille ja hyvinvointialueille suorien vaikutusten odotetaan olevan kielteisiä. Rahoituksen vähentyessä kunnat joutuvat karsimaan palveluistaan vastaavasti, mikä voi johtaa kotoutumispalveluiden heikkenemiseen.

On järkevää tarkastella lyhyellä aikavälillä saatavien mahdollisten säästöjen sijaan, paljonko säästetään pidemmän aikavälin vaikutuksissa, esimerkiksi kun säästetään sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rostila, olkaa hyvä.

14.25 Onni Rostila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Onhan se nyt selvä asia, että suomalainen kotouttamisjärjestelmä on pitkälti ollut tällaista avuttomaksi auttamista, ja tässä suhteessa edustaja Kaleva tavoitti jotakin hyvin olennaista omassa puheenvuorossaan. Vuosikausia kestävässä kotouttamisprosessissa ei käytännössä vaadita juuri mitään itse kotoutujalta, ainoastaan oikeudet ja yhteiskunnan rooli painottuvat. Tässä suhteessa haluan myös kiinnittää huomiota tähän ajatuksen muutokseen, ajatustavan muutokseen, jossa nimenomaan lisätään fokusta tulijan velvollisuuksiin eikä pelkästään oikeuksiin.

Vielä lopuksi haluan kyllä huomauttaa tästä kunta- ja poliittisesta näkökulmasta, että suomalaisissa kunnissa on valitettavasti tämän liian avokätisen systeemin seurauksena ollut sel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

laistakin asennetta, että ”ei mitään, meidän kuntaan kyllä mahtuu ja voidaan ottaa, koska valtiohan nämä laskut sitten maksaa”. Tämä on täysin epäterve ajatus. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

14.27 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Säästäminen on vaikeaa, ja siksi tämä hallitus koettaa kaikin mahdollisin keinoin sysätä sen säästämisen sekä kunnille että hyvinvointialueille. On aivan kiistaton asia, että kotouttaminen vie rahaa ja huonosti tehty kotouttaminen tulee kalliiksi myöhemmin yhteiskunnalle. Se tavoite, että kotoutujalta vaaditaan, on tietysti hyvä asia, mutta samaan aikaan tämä hallitus kaikin mahdollisin keinoin vastustaa ja vaikeuttaa turvapaikanhakijoiden, pakolaisten, ylipäättään maahantulijoiden työllistymistä. Tästä on useita esityksiä, ja mitä enemmän sinne oikeistoäirilaitaan mennään, sitä vähemmän haluttaisiin, että meillä olisi ulkomaalaisia työntekijöitä täällä. Mielestäni tämä asia pitäisi ajatella siten kuin meidän elinkeinoelämämme toivoo, että kun meillä kerran täällä maassa on muualta tulleita, niin heidän kaikkien pitäisi päästä töihin. Toivoisin, että te vaihtaisitte asennetta tässä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vestman, olkaa hyvä.

14.28 **Heikki Vestman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän se nyt niin on, että tässä suomalaisessa kotouttamisessa, jota tähän asti on harjoitettu, on käytännössä kokeiltu kaikkea muuta, paitsi sitä tulijan omaa vastuuta ja velvoittavuutta. Palveluja on kyllä tarjottu. Mistä tässä esityksessä on kysymys? Kysymys on siitä, että sitä kunnille ja hyvinvointialueille maksettavaa laskennallista korvausaikaa lyhennetään kolmesta vuodesta kahteen vuoteen. Kumpi on teidän mielestänne parempi: se, että kahdessa vuodessa tarjotaan laadukkaita ja tehokkaita palveluja, edellytetään omaa vastuuta, vai se, että kolme vuotta tarjotaan tehottomia palveluja, jotka eivät sitten johda siihen kotoutumiseen? Mielestäni kahdessa vuodessa toimivat tehokkaat palvelut ja tulijan oma vastuu ja velvoittavuus on parempi vaihtoehto. Se on tämän esityksen ytimessä. Sen lisäksi huomautan, että jatkossa siis tämän esityksen mukaan kunnat ja työvoimaviranomaiset voivat periä siitä käyttämättä jätetystä tulkkauksipalvelusta maksun. [Petri Honkonen: Se on oikein!] Jopa kymmenen prosenttia Uudenmaan TE-toimiston alueella käytetyistä tulkkauksipalveluista jätetään siis käytännössä käyttämättä. [Puhemies koputtaa] Tämä epäkohta korjataan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

14.29 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ainakin kun tätä hallituksen esitystä lukee, niin tähän on tällainen perinteinen peitonjatkoharjoitus. Täsähän siis eivät mitkään velvoitteet julkisyhteisöltä poistu — siis eivät mitkään velvoitteet. Kysymys on siitä, mistä taskusta ne velvoitteet rahoitetaan. [Petri Honkonen: Veronmaksajien taskusta!] Jos kysymys on siitä, että meidän kotoutumispalvelut toimivat huonosti, sitten kai tässä olisi pitänyt nyt esittää joitain muutoksia, että saataisiin sitä tehokkuutta, jota täällä mainostetaan. Tässä ainoastaanhan tehdään se, että kun ennen maksettiin kolme vuotta näitä korvauksia, niin jatkossa maksetaan kaksi vuotta. No, tässä ei veronmaksaja kyllä säästä pennin latia, koska sehän menee sitten vaan siihen, että kunnat maksavat sen yhden vuoden, jota nyt valtio ei enää maksa. Käsittääkseni meillä on ihan samat veronmak-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

sajat, että ei siinä kyllä veronmaksaja säästä yhtään. Senpä takia toivoisin, sisäministeri, että kun varmasti saatte tässä vielä puheenvuoron — kun täällä vaaditaan tätä kotoutumisen tehostamista, mikä on aivan oikein, aivan oikein, varmasti voidaan velvoitteitakin lisätä — niin jos vielä kommentoisitte, koska näitä esityksiä sitten tulee. Tässä esityksessä on tosiaan kysymys ihan vaan peiton jatkamisesta, millä ei kyllä mitään hyötyä tähän yhteiskuntaan tule.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

14.30 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos, hyvä hallitus ja erinomainen sisäministeri Rantanen, näiden Suomen kannalta erittäin tärkeiden maahanmuuttolakien edistämisestä. Suomeen saapuville maahanmuuttajille ja heidän perheilleen lähtökohtana tulee olla tänne kotoutuminen. Tällä ehdotetulla lailla vastuuta siirretään nimenomaan maahanmuuttajille itselleen. Kotoutua voi parhaiten vain haluamalla kotoutua: opiskelemalla kielen, menemällä töihin ja opiskelemalla. Totta kai yhteiskunnan täytyy auttaa tässä alkuun, se on ihan selvää, mutta liian pitkälle jatkunut holhoaminen ei auta ketään omille jaloilleen. Suomeen saapuvat maahanmuuttajat ovat kykeneväisiä huolehtimaan itsestään ja osallistumaan yhteiskunnan rakentamiseen, he eivät ole mitään tahdottomia raukkoja, joita tulee holhota useita vuosia. Maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisestaan ja käytännön asioiden hoitamisesta tulee lisätä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

14.32 **Petri Honkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt kun tässä edustaja Rostila ja muutamat muutkin kritisoivat kuntia näiden kotouttamispalvelujen järjestämisestä ja näistä kustannuksista, niin minun mielestäni tässä olisi hallituksen pitänyt sitten keventää niitä kuntien velvoitteita, kun kerran tällainen esitys tuodaan ja kun kerran sitä rahoitustakin vähennetään ja kevennetään.

Tässä taisi olla edustaja Peltokangas, kun sanoi, että nyt veronmaksajien taakka väheenee, mutta jossakinhan se lasku veronmaksajien maksettavaksi nyt tulee, kun kuntien velvoitteita ei kevennetä, ja se tulee sieltä kunnallisveron kautta. Eli aina veronmaksaja maksaa.

Haluan sitten tässä yhteydessä vielä vähän ihmetellä sitä, että huolimatta niistä suurista puheista, mitä perussuomalaisillakin oli vaalien alla ja on pitkään ollut, niitä todellisia isoja säästöjä maahanmuuttopolitiikan kustannuksista ei ole tullut. Esimerkiksi VM:n menokartoituksessa vuosi sitten esitettiin, että 100 miljoonaa olisi otettavissa esimerkiksi turvapaikanhakijoiden vastaanottokustannuksia alentamalla, mutta sitä ei vielä näkynyt, vaikka keskusta vaihtoehtobudjetissaan sitä esitti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rostila, olkaa hyvä.

14.33 **Onni Rostila ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Vastaan nyt muutamalta osin tuohon esitettyyn edustaja Honkonen ajatukseseen.

Ensinnäkin tekisi kyllä mieli kysyä, kun olette niin kovasti huolissanne näistä kuntien lisääntyvistä maksuvelvoitteista: Eikö perusajatuksena olisi juuri se, minkä edustaja Vestman edellä kuvasi, että meillä on tehokkaita ja toimivia palveluita tulevalla mallilla kaksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

vuotta ja sen jälkeen meillä on työhön meneviä maahanmuuttajia? Ei kai oletus ole se, että he ovat ikuisesti, sen kolmannenkin vuoden, jollakin tavalla kunnallistalouden rasisitteena?

Toiseksi tekisi kyllä mieli kysyä, voitte varmasti valistaa allekirjoittanutta: Koskeeko tämä kotouttamistukien leikkaaminen nyt erityisesti esimerkiksi keskustalaisia kuntia? Minä olen ollut hieman toisenlaisessa käsityksessä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Honkonen, olkaa hyvä. [Mikrofoni on kiinni] — Mikrofoni, edustaja Honkonen, mikrofoni.

14.34 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen tässä ihan kaikkien suomalaisten kuntien asialla. Selvää on se, että tämä kohdistuu eniten niihin kuntiin, joissa on laaja maahanmuuttajaväestö tai on paljon vastikään tulleita maahanmuuttajia.

Mutta se, mitä tulee tähän Rostilan esiin nostamaan kuntien tilanteeseen: Minun mielestäni olisi selkeintä pitää siitä kuntien rahoitusperiaatteesta kiinni. Eli silloin kun kuntien rahoitusta vähennetään, niin tulee myös tehtävien keventyä, ja nyt ei ole näin tapahtunut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

14.34 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä tässä on nimenomaan kyse, mihin edustaja Honkonenkin tässä viittasi, että tämä esitys on leikkaus kunnilta. Ja tämä esitys on nimenomaan leikkaus Suomen suurilta kaupungeilta, koska varsinkin kaupunkiseuduilla, esimerkiksi pääkaupunkiseudulla, vieraskielistä väestöä on paljon. Ihmettelenkin siksi, kokoomus, joka nyt kuitenkin vaikkapa täällä Helsingissä on suurin puolue, miten te olette suostuneet tällaiseen leikkaukseen, joka nimenomaan Helsingin kaupungilta vie resursseja panostaa siihen tärkeään kotoutumiseen, jolla edistetään sitä, että tänne muuttaneet maahanmuuttajataustaiset ihmiset työllistyvät nopeammin ja sitä kautta tulevat hyviksi veronmaksajiksi suomalaiselle yhteiskunnalle.

On aivan selvää, että kotoutuminen on molemminpuolinen prosessi: tarvitaan ihmisen itsensä oma-aloitteisuutta, mutta tarvitaan myöskin palveluita, esimerkiksi kielikoulutukseen tähtääviä palveluita. Siksi pidän tätä esitystä erittäin heikkona erityisesti suurille kaupungeille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

14.36 Mira Nieminen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kotouttamisen edistämiseen otetaan nyt tosiaan uusia askeleita tämän hallituksen esityksen myötä. Nämä toimenpiteet korostavat sitä, että yksilön on tosiaan otettava enemmän itse vastuuta omasta kotoutumisestaan sekä otettava aktiivinen rooli. Samalla kun kotouttamislain toimenpiteillä tehostetaan ja nopeutetaan koko prosessia maahantulosta lähtien, sen avulla edistetään työllisyyttä, yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia. Nämä asiat säästävät. Hyviä asioita ovat myös yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteuttaminen sekä maahanmuuttajan itsensä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen parempien väestösuhteiden kautta. On siis selvää, että kun lyhennetään kotouttamiseen liittyviä korvausten maksuajkoja ja vähennetään samaan aikaan korvausten piiriin tulevia henkilöitä, on sillä useiden kymmenien miljoonien vaikutukset valtion julkiseen talouteen tulevina vuosina.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

Esityksellä on siis kaksinaiset vaikutukset: toisaalta tuetaan maahanmuuttajia integroitumaan nopeammin yhteiskuntaan, mikä auttaa häntä itseään ja yhteisöä, ja toisaalta valtio säästää [Puhemies koputtaa] tässä taloudellisessa tilanteessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

14.37 Eemeli Peltonen sd (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Kerrataan vielä: Hallitus siis leikkaa kunnille kotoutumisen edistämistä maksettavia korvauksia. Tällä leikkauksella hallitus ajaa kunnat supistamaan kotoutumista edistäviä palveluita. Hallituksen omassa esityksessä, hallituksen omasta kynästä, todetaan, että palveluiden supistaminen vaikuttaisi todennäköisesti maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen heikentymiseen [Eveliina Heinäluoma: Kyllä!] — työllistymisen heikentymiseen.

Esityksessä todetaan aivan oikein myös, että kotoutumistoimet tutkitusti edistävät kotoutumista ja ovat kannattavia erityisesti maahanmuuton alkuvaiheessa. Eikö, arvoisa hallitus, varoituskellojen pitäisi nyt soida, kun jo teidän omassa esityksessännekin suhtaudutaan tähän leikkaukseen niin varauksellisesti ja nähdään niin paljon riskejä nimenomaan siinä, että kunnat ajetaan näitä palveluitaan supistamaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaleva, olkaa hyvä.

14.38 Atte Kaleva kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä nyt sosiaalidemokraattien ryhmästä esitetään tällaisia aika löyhiä heittoja siitä, että kun kerran eivät tähänkään asti ole nämä kotouttamistoimet onnistuneet, niin kun vain lisätään ja lisätään, niin kyllä ne sitten jossain välissä saavuttavat sen rajan. Einsteinin suuhun on laitettu kuuluisa lause siitä, että on hölmöä tehdä sama asia toistamiseen täysin samalla tavalla mutta odottaa eri lopputulosta.

Närpiön kaupungissa, jossa kotoudutaan erittäin hyvin, tiedättekö, ei ole ollenkaan kotouttamisesta vastaavaa virkamiestä. Ei siellä kunta, kaupunki, kotouta millään tavoin, vaan nämä maahantulijat kotoutuvat, kun he menevät suoraan töihin. Sitten heille annetaan tämmöinen perhe, kummiperhe, joka vie heitä urheilurientoihin, kulttuuririentoihin. He kotoutuvat sitä kautta. Mutta jos mietitään, että Helsingin kaupungissa neljä vuotta on tarjottu ilmaisia tulkkauspalveluja ja vielä pitää senkin jälkeen jatkaa, herää kysymys: jos henkilöllä, joka tulee maahan, ei ole mitään halua sopeutua siihen yhteiskuntaan, jos hänellä on täysin eri käsitykset siitä, mikä on oikein, mikä on väärin, mikä on hyvää ja mikä on pahaa, kuin sillä muulla yhteiskunnalla, miten hän voi kotoutua, vaikka kuinka yhteiskunta häntä kotouttaa? Kyllä kotoutuminen on yksisuuntainen eikä kaksisuuntainen prosessi. Siinä maahantuliija sopeutuu vastaanottavaan yhteiskuntaan, ei niin, että se yhteiskunta sopeutuu jokaiseen [Puhemies koputtaa] maahantuliijaan. Tämä on hyvä ymmärtää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Sebastian, olkaa hyvä.

14.39 Sebastian Tynkkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuluva kevät on avannut monen silmiä. Ay-liike oli pitkään näyttäytynyt työntekijöiden puolustajana. Nyt siitä onkin tullut vihervasemmistolaisen politiikan ajuri. Monelle jäsenelle tämä oli viimeinen pisara. Nimittäin ay-liike ei vastusta pelkästään hallituksen työmarkkinatoimia. Nyt meillä on eduskunnassa käsittelyssä maahanmuuttajien kotouttamista koskeva uudis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

tuslaki, ja arvatakaapa mitä? SAK on omassa lausunnossaan asettunut näitäkin säästöjä vastaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Kotoutumiskorvauksen maksuaikaa ei saisi lyhentää eikä maahanmuuttajien aikuistumisen tuen yläikärajaa saisi laskea 23 vuoteen. Edes tulkkauskustannusten periminen ei saanut SAK:n tukea tapauksissa, joissa henkilö ei saavukaan sovittuun tapaamiseen. Tätäkö on työntekijöiden puolustaminen?

En ylläty, jos SAK pian päivittää logonsa punavihreäksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

14.41 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä haluaisin kysyä sieltä oikealta vielä sitä, mikä teidän mielestänne on lasten vastuu omasta kotoutumisestaan. Kuinka paljon lapsi, joka tulee esimerkiksi sodan jaloista Suomeen, on vastuussa siitä, että hän kotoutuu tänne? Esimerkiksi MIELI ry:n lausunnossa tähän esitykseen todetaan: ”Jos kotoutumisen tuki heikkenee ja jää pahimmillaan kesken, on sillä pitkäaikaisia vaikutuksia etenkin lasten elämään Suomessa. Jos pakolaisina ja turvapaikanhakijoina saapuvien perheiden lapset joutuvat tulkkauksen heikentymisen ja muun kotoutumisen tuen vuoksi hoitamaan vanhempien asioita ja kuulemaan asioita, jotka eivät heidän ikätahtolleen sovi, on sillä pitkäaikaisia vaikutuksia heidän mielen hyvinvointiinsa. Vaikutukset voivat olla ylisukupolviset ja kustannukset moninkertaiset lakiesityksellä tavoiteltuun säästöön verrattuna.”

Arvoisa puhemies! Kysyn: kenen etu tämä on?

Puhemies Jussi Halla-aho: Koska tälle keskustelulle tässä yhteydessä varattu aika lähestyy loppuaan, annan vielä vastauspuheenvuorot hallintovaliokunnan puheenjohtaja Peltokankaalle ja sen jälkeen ministerille. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

14.42 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Näkisin, että tässä talouden tilanteessa — ja sama missä talouden tilanteessa — hallitus tekee erittäin tärkeän esityksen, jonka tarkoituksena on nimenomaan ohjata ja velvoittaa maahanmuuttajia siihen oman elämänsä hallintaan. Tämä on aivan selvä asia. Ilman tätä me emme pääse koskaan eteenpäin. Ne päivät ovat ohi, että rahaa syyttämällä kuvitellaan sen kotoutumisen tulevan maaliin. Se ei mene näin.

Edustaja Meriluodolle vastaukseksi: 2015—2017, kun maahan tuli 32 000 vaeltajaa, siellä oltiin kyllä potkukousuja kerätty vankasti ja siellä oltiin linja-autolla vastassa iloisesti nämä potkukousut kädessä, mutta ei niille potkukousuille käyttäjiä silloin löytynyt, ja hyvin vähän nykyäänkin.

Kuten olen sanonut, on väärin maahanmuuttajaakin kohtaan opettaa hänet valtiorippuvaiseksi. On hienoa velvoittaa häntä, näin saattaa se kotoutuminenkin joskus onnistua. Tämä on tämän esityksen tavoite.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sisäministeri Rantanen, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

14.43 Sisäministeri Mari Rantanen: Arvoisa puhemies! Tästä keskustelusta käy tavattoman hyvin kyllä ilmi se, mistä on puhuttu jo vuosikaudet, että näyttää siltä, että kotoutumisen mittarina käytetään käytettyä rahamäärää. Siltä se nyt kuulostaa, että se on se, millä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

mitataan, onko kotoutuminen hyvää. Onko kotoutuminen tehokasta, onko se vaikuttavaa, riippuu siitä, kuinka paljon siihen käytetään valtion rahaa. Näinhän asia ei tietenkään ole, ja nyt siihen on tulossa muutos.

Täällä on kysytty monessa puheenvuorossa, onko tämä ainoa esitys, mitä hallitus kotoutumisen saralla tuo. Ei ole. Tämä on ensimmäinen osa, pikakorjaus, joka tehtiin tähän viime kaudella tehtyyn kotoutumislain uudistukseen, jossa on siis 101 pykälää pelkkiä oikeuksia. Nyt me teemme tässä kotoutumisessa hallitusohjelman mukaisesti paradigma-muutoksen, jossa lähdetään siitä, että henkilön omaa vastuuta ja velvoittavuutta ja kannustavuutta tullaan lisäämään, ja tähän liittyy monta asiaa.

Ensinnäkin kaikki lähtee siitä, että Suomeen kotoudutaan työllä, jotenka työ ja työn tekeminen on se tavoite. Mitä siihen tarvitaan, että henkilö, joka tulee ulkomailta, voisi Suomessa tehdä työtä? Hän tarvitsee yhteiskunnan tuntemuksen ja hän tarvitsee kielikoulutusta. Ne ovat ne pilarit, joilla tätä paradigmanuutosta ja uudistusta tehdään.

Sen lisäksi me tulemme tekemään uudistuksen, jossa tämä koko kotoutumispalvelujärjestelmä uudistetaan siten, että se on ensinnäkin sisällöltään samanlaista, se on vaikuttavaa, ja siinä on mittarit, millä mitataan sitä kotoutumista. Sitä ei mitata käytetyllä rahamäärällä vaan sillä, kuinka paljon tästä kotoutumisesta työllistytään, esimerkiksi. Näin ollen tässä tarvitaan aika isokin työ.

Sen lisäksi, että kotoutumista, tätä sisältöä ja järjestelmää, uudistetaan ja tehostetaan, kannustavuuteen liittyvät esimerkiksi kansalaisuuslain muutokset, pysyvän oleskeluluvan muutokset ja sosiaaliturvamutokset. Jos et saavuta kielitaitoa, niin silloin saat matalampaa sosiaaliturvaa. Eli tässä on monia muutoksia nyt meneillään, ja tältä osin voidaan sanoa, että kun hallituskausi on lopussa, niin olemme hyvin erilaisessa tilanteessa.

Nyt täällä on kovasti esitetty huolta siitä, että mitä nyt sitten, kun kunnilta vähennetään kotoutumiskorvauksia ja saatavaa aikaa. No, se tarkoittaa sitä, että kunnillekin tulee kannuste järjestää palveluita, jotka ovat tehokkaampia. Kun sitä rahaa ei enää ole kuin se kaksi vuotta, niin pitää kahdessa vuodessa saada nimenomaan se kielitaito sille tasolle, että henkilö voi pärjätä ja sitten lopulta työllistyä ja että hän ymmärtää yhteiskunnan järjestelmän. Siihen ei voi jättää enää lillukanvarsia. Siinä mielessä tämä on kyllä kunnillekin kannustin tehdä asioita tehokkaammin. Tämä on tietenkin myöskin hallituksen toive, että kunnissa tämä otetaan huomioon eikä tuhlaa ikään kuin kotoutumisesta saatavia korvauksia siten, että se ei ole tehokasta.

Täällä hyvin esitettiin, että mitä enemmän kotoutetaan, niin sitä vähemmän kotoudutaan. Tämä on aika mielenkiintoinen lausunto siinä mielessä, että minä olen kuullut tämän myöskin erään 90-luvulla Suomeen muuttaneen maahanmuuttajan suusta. Hän totesi minulle suoraan muutama vuosi sitten, että hänellä on sellainen tunne, että silloin, kun kotouttaminen alkoi, niin kotoutuminen loppui. Siinä mielessä nämäkin viestit kannattaa ottaa kyllä vakavasti, koska jos meillä on järjestelmässä ongelma, joka aiheuttaa sitä, että me käytämme valtavan määrän rahaa ilman tuloksia, niin se ei ole tässä yhteiskunnassa kovin järkevää. Ei se ole tässä taloustilanteessa järkevää, mutta ei se ole sitä kyllä muutoinkaan.

On hyvä huomata se, että minusta nyt ainakin meidän hallitus käyttää kotoutuminen-sanaa, ei kotouttaminen-sanaa. Kotoutumisessa henkilö itse on aktiivinen toimija. Hän ei ole toimenpiteiden kohde, jona kotouttamisessa hänestä puhutaan — että hän on joku kohde, jolle julkinen valta tekee asioita, jotta hän kotoutuisi.

Eli nyt ollaan tekemässä lähtien jo tästä kielestä ihan selkeä suunnanmuutos. Kaikki tähtää toki siihen, että tämä on sekä yhteiskunnan että myöskin tänne tulijan etu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.49.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 15.57.

Puhemies Jussi Halla-aho: Sitten palataan asiakohtaan 4. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

15.57 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Olemme jälleen valitettavasti käsittelemässä yhtä sellaista hallituksen esitystä, jossa hallitus leikkaa kunnilta ja hyvinvointialueilta. Kuntakentällä on vielä tuoreessa muistissa viime syksyn indeksijarru, jonka hallitus ajoi läpi kuntien valtionosuusrahoitukseen. Tällä kertaa hallituksen leikkuriin ovat joutumassa ne laskennalliset korvaukset, joita valtio maksaa kunnille ja hyvinvointialueille kotoutumista edistävästä palveluista.

Tässä hallituksen esityksessä ei ole kyse kotoutumisen kehittämisestä tai palveluiden uudistamisesta. Esitys on vain ja ainoastaan säästölaki, jonka hallitus tuo eduskuntaan valtiontalouden säästötalkoisiin vedoten. Kunnille maksettavien laskennallisten korvausten lyhentäminen on ongelmallinen esitys, kun sitä tarkastellaan vaikkapa kotoutumisen onnistumisen tai julkisen talouden kestävyuden kannalta.

Hallituksen esitys on saanut kuntakentältä odotetusti täystyrmäyksen. Lausuntopalautteiden perusteella moni kunta arvioi joutuvansa vähentämään kotoutumisen palveluita, kun valtion korvauksia leikataan. Jos kunnissa halutaan välttää palveluiden supistaminen valtion rahoituksen pienentyessä, täytyy kuntien etsiä rahoitus kotoutumispalveluihin muualta kunnan budjetista. Tämä on nykytilanteessa kunnille hyvin haastavaa. On siten enemmän kuin todennäköistä, että kunnat tulevat vähenevien valtion korvausten vuoksi heikentämään kotoutumispalveluitaan, siis juuri niitä palveluita, joilla kunnissa on tuettu muun muassa maahanmuuttajien työllistymistä.

Jo hallituksen omassa esityksessä todetaan riski, että palveluiden supistaminen kunnissa voi johtaa maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen heikentymiseen. Nykyisessä tilanteessa meidän pitäisi päinvastoin tehdä enemmän sen eteen, että myös maahanmuuttaneiden työllistyminen nopeutuisi ja maahanmuuttajien työllisyysaste vahvistuisi entisestään. Hallituksen esitys onkin ristiriidassa myös hallituksen omien pyrkimysten kanssa parantaa työllisyyttä Suomessa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on siis säästää lyhentämällä tuntuvasti valtion kunnille maksamia korvauksia kotoutumisen edistämisestä. Esitykseen sisältyy kuitenkin merkittävä riski siitä, että leikkauksen vaikutukset julkiseen talouteen tulevat kääntymään kielteisiksi hallituksen tavoitteista huolimatta. Hallituksen esityksessä tunnustetaan riski siitä, että kuntien korvausten leikkaamisella olisi pidemmällä aikavälillä julkisen talouden menoja kasvattavia ja tuloja vähentäviä vaikutuksia.

Luen hallituksen esityksestä suoraan kaksi lainausta, jotka havainnollistavat tätä ongelmaa hallituksen aikomuksissa: ”Mikäli kuntien ja hyvinvointialueiden kustannukset kasvaisivat yhtä paljon kuin valtion maksamat korvaukset vähenevät, esityksellä ei varsinaisesti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

sesti olisi julkistaloutta parantavia vaikutuksia, vaan kyse olisi ainoastaan kustannusten kohdistumisesta toisin.” Lainaus toisesta kohdasta hallituksen esitystä: ”Jos ennalta ehkäisevien kotoutumista edistävien palveluiden väheneminen aiheuttaisi kalliimpia korjaavia palveluita, voisi vaikutus julkiseen talouteen olla myös kielteinen pidemmällä aikavälillä.”

Myös Kuntaliitto päätyy omassa lausunnossaan samansuuntaiseen johtopäätökseen, että hallituksen kotoutuskorvauksiin ajama leikkaus ei ole koko julkisen talouden säästö vaan kustannuksen siirtäminen valtiolta kunnille. Esityksen perusteleminen myönteisillä taloudellisilla vaikutuksilla on siten todella hataralla pohjalla, kun katsomme koko julkisen talouden kokonaisuutta.

Aivan oma lukunsa on tähän hallituksen esitykseen sisältyvä heikennys alaikäisenä, ilman huoltajaa maahan tulleiden nuorten aikuistumisen tukeen. Aikuistumisen tuen yläikärajaa lasketaan hallituksen esityksessä usealla vuodella. Tämä heikennys, jolla saavutetaan 800 000 euron vuotuinen säästö, kohdistuu kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin maahanmuuttajanuoriin kohtuuttomasti. Tätä heikennystä koskeva kappale hallituksen esityksestä on pysäyttävää luettavaa: ”Riskinä on myös, että tuen puuttuessa nuorten syrjäytymisen kustannukset yhteiskunnalle voivat olla huomattavasti aikuistumisen tuen kustannuksia suuremmat. Jos tämän ryhmän hyvinvoinnista ja kiinnittymisestä yhteiskuntaan ei huolehdittaisi riittävällä tuella, luotaisiin osaltaan kasvualustaa syrjäytymiselle ja siitä aiheutuville lieveilmiöille kuten ekstremismille ja jengirikollisuudelle.” Hallituksen esitys voi siis johtaa juuri niihin kielteisiin ilmiöihin, joista pyrimme yhteiskunnassa eroon laajalla rintamalla.

Arvoisa puhemies! Jotta kotoutuminen voisi paikallisesti onnistua, täytyy siihen kohdistaa riittävät voimavarat kunnille ja hyvinvointialueille. Avaukset nykyisten kotoutumispalveluiden kehittämiseksi entistä vaikuttavammiksi ovat, totta kai, tervetulleita, mutta niitä tähän esitykseen ei sisälly. Meidän on tässä salissa syytä muistaa, että maahanmuuttajien kotoutumisen epäonnistumisen hinta on yhteiskunnallisesti todella kova. Yhteiskunnasta syrjäytymisen, työttömyyden ja osattomuuden hoitaminen korjaavin toimin käy aina ennalta ehkäiseviä palveluita kalliimmaksi. Tämä hallituksen esitys on valitettavasti vakava harha-askel pois päin onnistuneesta kotoutumispolitiikasta, johon meidän olisi syytä yhteiskunnassa pyrkiä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Keskisarja.

16.04 Teemu Keskisarja ps: Arvoisa puhemies! Totta kai ihmiset muinoinkin muuttivat maan ääriin, jättivät yhden kodin, asettuivat toiseen sekä kotiutuivat ja kotoutuivat. Hyvä niin, ei mitään uutta auringon alla. Sitä vastoin kotouttaminen on upouusi höpöjuttu. Historian saatossa kansanryhmät kulkivat Suomeen taikka pois päin: sota, nälkä, himoverotus työnsivät, leveämpi leipä veti. Perillä, missä lie, tulokkaat ja menokkaat kotiutuivat itse, siis opettelivat omin nokkinensa kielet, tavat, ammatit. Ainoakaan ulkomaalaistaustainen yrittäjä 1800-luvun Suomessa ei ollut kotouttamispolitiikan onnenpekka. Juuri siksi vastaanotimme kerrankin kansainvälistä huippuosaamista. Myöskään suomalaisten siirtolaisten selviytyminen Amerikassa ei riippunut sikäläisistä kotouttamisviranomaisista. Vasta 1990-luvulla kotouttamisesta kehkeytyi yhteiskunnan urakka, syntyi kotouttamisteollisuus. Se kasvoi väkevämmin kuin mikään muu julkisen sektorin koneisto. Tänä päivänä kukaan ei tiedä kotouttamisteollisuuden henkilöstön määrää, ei eduskunnan tietopalvelu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

kaan. Turha kai laskea, koska tieto lisää tuskaa. Kotouttamisteollisuudessa verorahat vastaavat energiaa ja maahanmuuttajat raaka-ainetta. Kotouttamisteollisuuden prosessiin ei sovi yksilö, joka noin vain opettelee suomen tai ruotsin kielen kirjasta, puhelimen soveluksesta ja arjesta. Kotouttamisteollisuus kavahtaa itsenäisyyttä käytännön askareissa, koska se tekisi kotouttamistuotteen tarpeettomaksi — outo seikka. Peri-inhimillinen omillaan pärjaily on muka mahdotonta nyt, toisin kuin kaikkina aiempina aikoina. Kotouttamisteollisuuden standardeissa Suomeen saapujan pitää ryhtyä riippuvaiseksi palveluista. Kotouttamisteollisuus ei luo mitään yhdenvertaisuutta vaan avuttomuuskierteen kautta rakenteellista rotusortoa.

Arvoisa puhemies! Tämä hyvänsuopa rasismien vastainen puheenvuoroni ei suinkaan moiti siirtolaisia ja pakolaisia. Päinvastoin tähdennän, että he lienevät luontojaan kotiutuvaisia, mukautuvaisia, sopeutuvaisia, työteliäitä. Näitä hyveitä yhteiskuntamme joskus ikävä kyllä mädättää.

Kotouttamisteollisuuden ylikapasiteetti työllistää kotouttajia, vaan ei kotiutujia. Hinta—laatu-suhde on hävytön. Systeemi menetteli silloin, kun Suomella piisasi ylimääräistä rahaa. Enää ei liikene aikuistumisen tuen veivaukseen penniäkään. Joten minä kannatan hallituksen säästeliästä ja järkevää esitystä. Se viittoaa kotiutumisen, omatoimisuuden ja omavastuun tielle, jonka historia osoittaa oikeaksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, poissa. Edustaja Simula, poissa. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

16.08 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Tänään keskustelemme täällä kotouttamislain muutoksista. Tämä hallituksen esitys on osa laajempaa pyrkimystä tehdä taloudestamme kestävämpää ja samalla edistää tehokkaampaa hallintoa. Tämä on olennaista Suomen talouden kestävyyskannalta ja linjautuu vahvasti suomalaiseen arvomaailmaan.

Ensinnäkin esityksessä ehdotetaan konkreettisia toimenpiteitä, kuten laskennallisen korvauksen maksamisen korvauksajan lyhentämistä ja aikuistumisen tuen ikärajan laskeamista. Näillä muutoksilla kannustetaan maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisestaan ja samalla tuodaan säästöjä valtiontalouteen. Tämä on linjassa sen näkemyksen kanssa, että yksilöllä tulee olla vastuu omista tekemisistään.

Toiseksi ehdotettu maksun perimisen mahdollisuus kunnalle tai työvoimaviranomaiselle käyttämättä jääneistä palveluista kotoutuja-asiakkaalle on myös askel kohti vastuullisempaa toimintaa, laskutetaanhan meiltä vaikkapa peruuttamatta jääneistä hammaslääkärikäynneistäkin.

Maahanmuuttajien odotetaan sitoutuvan sovittuihin tapaamisiin. Muutoksella olisi merkitystä sekä julkisten menojen kasvun hillitsemisen että yhteiskunnallisen vastuun korostamisen kannalta. Maahanmuuttajan kotoutumisen uuteen yhteiskuntaan pitää olla tehokasta. Avainasiat kotoutumisen edistämiseksi ovat kielitaito, koulutus ja työllistyminen, paikalliset verkostot sekä mahdollisuudet osallistua paikalliseen yhteiskunnalliseen toimintaan. On todettava, että pullonkauloja kotoutumisessa on ollut, ja maalaisjärjellä ajateltuna hallituksen esityksessä halutaan sujuvoittaa kokonaisuutta.

Puhemies! Ei voi olla niin, että yhteiskunta ottaa vastuuta liikaa, koska silloin tuloksena on yhtälö, mikä passivoi yksilön, eikä kotoutuminen ole välttämätöntä. Me tarvitsemme jokaisen yksilön tuomaan yhteiskuntaan oman panoksensa. Jos se vaatii lakiin muutoksia, on se meidän tehtävä täällä eduskunnassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

Esitettyjen muutosten lisäksi hallituksen esityksessä on muita pienempiä muutoksia, jotka pyrkivät vähentämään hallinnollista taakkaa ja parantamaan palvelun laatua. Näin taataan tehokkaampi ja läpinäkyvämpi hallinto.

Yhteenvetona voidaan todeta, että tämän hallituksen esityksen tavoitteena on tuoda säästöjä valtiontalouteen samalla, kun puretaan tarpeetonta sääntelyä. Vain niin, että maahanmuuttajat integroituvat suomalaiseen yhteiskuntaan mahdollisimman nopeasti ja mutkattomasti, kotoutuminen on onnistunutta. Tehokkaampi hallinto ja taloudellinen kestävyys ovat keskeisiä arvoja, joita minä arvostan.

Edellä mainittujen seikkojen valossa on helppo yhtyä hallituksen esityksen tavoitteisiin ja kannattaa esitystä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

16.11 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Kotoutuminen tarkoittaa sitä, että ihminen luo uudesta maasta itselleen kodin, jonne kokee kuuluvansa. Tavoitteena on, että tänne tuleva ei koe olevansa täällä käymässä tai tunne itseään jatkuvasti ulkopuoliseksi, vaan että hänellä on aidot mahdollisuudet rakentaa itselleen täällä hyvä elämä. Me tarvitsemme Suomeen työvoimaa, me tarvitsemme lisää osaajia ulkomailta. On järjetöntä hankaloittaa tänne varta vasten tulleiden ihmisten polkua kohti työelämää, suomalaisuutta ja hyvää integroitumista. Tänne tulleista kannattaa pitää kiinni ja heitä kannattaa tukea, ei sysiä täältä pois tai yhteiskunnan reunoille.

Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on paljon huolestuttavia piirteitä. On toki hallitukselta sinänsä tärkeä tavoite tehostaa kotoutumista, kuten se omassa hallitusohjelmassaankin linjaa — siinä meillä on paljon parantamisen varaa — mutta miten on mahdollista, että hallitus, joka sanoo kantavansa huolta maahanmuuttajien kotoutumisen ongelmista, esittää ratkaisuksi kotoutumispalveluista leikkaamista? Miksei kuunnella lukuisia asiantuntijoita, jotka sanovat, että nimenomaan varhainen kotouttaminen on taloudellisesti tehokasta ja siitä säästäminen voi lisätä muita julkisia menoja? Mitä kauemmin maassa ehtii olla ilman suomen kielen oppimista, sitä korkeammaksi kynnys kielen opiskeluun kasvaa. Kotoutumisajan lyhentäminen ei myöskään ole mikään taikakeino nopeuttaa ihmisten kotoutumista. Jos todella halutaan saada tänne muuttaneet ihmiset kotoutumaan nopeammin, se vaatii palveluiden parantamista, esimerkiksi riittävästi eritasoisia kielikursseja, lyhyempiä odotusaikoja, kunnan ja hyvinvointialueiden kotoutumista tukevia palveluita sekä osallisuuteen satsaamista.

Arvoisa puhemies! Erityisen huolissani olen maahan yksin saapuvista nuorista. Samaan tapaan kuin hallitus jo leikkasi lastensuojelun jälkihuollosta, se leikkaa nyt kaikista heikoimmassa asemassa olevilta maahanmuuttajanuorilta. Laskemalla aikuistumisen tuen ylärajaa siirrytään ennalta ehkäisevistä palveluista kohti korjaavia palveluita. Se ei ole järkevää inhimillisesti eikä taloudellisesti eikä edes tuo säästöjä, koska ei näiden nuorten tuen tarve tällä lakimuutoksella mihinkään häviä. Kun tämä esitys oli lausuntokierroksella, useat lausunnonantajat muistuttivat, että aikuistumisen tuen ikäraja on nostettu sen nykyiselle tasolle vasta vuonna 2020. Silloisen lakimuutoksen vaikutuksista ei ole vielä sellaista tietoa, joka tukisi aikuistumisen tuen ikärajan laskemista.

Arvoisa puhemies! Kuten esityksessä kerrotaan, kotoutumiseen satsaaminen on taloudellisesti kannattavaa. Esityksen vaikutusarvioinneissa todetaan, että nyt esitetty muutos vaikuttaisi todennäköisesti maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä heikentäväs-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

ti, koska kotoutumistoimet tutkitusti edistävät kotoutumista ja ovat kannattavia erityisesti maahanmuuton alkuvaiheessa. Lisäksi vaikutusarvioinneissa todetaan, että vanhempien kotoutumisen tuki vaikuttaa tutkitusti heidän lastensa koulutus- ja työllisyyspolkuihin.

Tällä esityksellä hallitus siis pikemminkin ajaa jo valmiiksi heikossa asemassa olevia maahanmuuttajia ahtaalle eikä suinkaan tehosta heidän kotoutumistaan. Esimerkiksi SOS-TE muistuttaa, että kun huomioidaan lisäksi muut hallituksen sosiaaliturvaleikkaukset, kotoutumista edistävien palveluiden heikentäminen voi pahimmillaan kasvattaa merkittävästi maahanmuuttajien syrjäytymisriskiä ja heikentää heidän taloudellista tilannettaan ja tämä voi johtaa muun muassa lapsiperheköyhyyden lisääntymiseen.

Arvoisa puhemies! Kunnille ja hyvinvointialueille myönnetyn laskennallisen korvausajan lyhentäminen voi heikentää kuntien ja hyvinvointialueiden mahdollisuuksia tarjota kotoutumista edistäviä palveluita. Korvausajojen lyhentäminen voi myös heikentää kuntien halua vastaanottaa kiintiöpakolaisia tai tarjota pakolaisille kuntapaikkoja. Tämä ei olisi maahanmuuttajien eikä suomalaisen yhteiskunnan etu.

Arvoisa puhemies! Tätäkö hallitus todella haluaa? Uskotteko te itsekään, että näillä toimilla ihmisten kotoutuminen tehostuisi tilanteessa, jossa liian moni Suomeen muuttanut jää nytkin ilman tarvitsemiaan palveluita? Hallitukselta odotetaan nyt toimia, joilla maahanmuuttajien kotoutumista, kielenoppimista ja työllistymistä voidaan aidosti parantaa. On myös tärkeää, että kunnat saavat tähän työhön riittävän tuen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rostila.

16.16 Onni Rostila ps: Arvoisa rouva puhemies! Halusin hiukan jatkaa debattikeskustelussa esittämistäni ajatuksista.

Tässä perusasetelmassa tuntuu välillä unohtuvan se, että tulijan täytyy kotoutua sen sijaan, että yhteiskunta ympärillä muuttuu ja mukautuu. Ja kun täällä tuli esiin tämä termi ”kotouttamisteollisuus” edustaja Keskisarjan ansiokkaassa puheenvuorossa, niin se on kylä keskeinen selitys ja tekijä nähdäkseni tässä koko valtavassa kentässä, joka on luotu kokonaan tällaisen täysin uudenlaisen ilmiön ympärille, että maahanmuuttajien kotoutumisen täytyy olla yhteiskunnan palvelujen varassa — palvelujen, jotka siis kestävät vuosikausia — ja sitten kun sitä esitetään tehostettavaksi, niin alkaa valtava itku ja hammasten kiristys. Siis sekä niiltä tahoilta, jotka toteuttavat sitä kotouttamisteollisuutta, että sitten hyvin mielenkiintoisesti esimerkiksi edustaja Peltosen puheenvuorossa esitettiin tällainen, siis lähestulkoon uhkavaatimuksen oloinen arvio, että nyt jos tällaisista palveluista leikataan, niin sitten voi seurata kauheuksia esimerkiksi maahanmuuttajanuorten ekstremismin lisääntymisessä tai katujengien lisääntymisessä. Täytyy kysyä: ollaanko me luotu tällainen panttivankitilanne, että meillä on tässä maassa ihmisiä, joille täytyisi automaatiolla jatkaa vuosikausia kalliilla rahalla kotouttamispalveluita käytännössä ilman minkäänlaisia vaatimuksia ja velvoittavuutta, tai muuten ollaankin jo jossain ihan ihmeellisessä segregaatiokehityksessä ja suossa? Se on kysymykseni.

Toisaalta voidaan myös kysyä, että jos tämä on SDP:n linja, niin eikö sitten olisi johdonmukaista vaatia tätä vuosimäärää vaikka viiteen vuoteen, miksei kymmeneen vuoteen. Entä aikuistumisen tuen yläraja, eikö se voisi olla 30 vuotta, jos se sitten korjaa tämän ongelman?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

Itse tarkastelen tätä asiaa juuri siitä näkökulmasta, minkä tuossa alkuun totesin, että on tulijan vastuulla hoitaa kotoutumisensa, ja jos ei siihen tässä aikamäärässä pysty, niin silloin täytyy katsoa peiliin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, poissa. Edustaja Seppänen, poissa. — Edustaja Garedew.

16.19 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Maahanmuuttopolitiikkaan on vihdoinkin tullut suunnanmuutos: Suomeen kotoudutaan työllä ja työtä tekemällä. Se on yhteiskunnan etu ja aivan jokaisen maahanmuuttajan etu myöskin. Tämä muutosprosessi on monitahoinen ja sisältää monia eri toimenpiteitä, mitä tämä hallitus nyt vihdoinkin ja viimein vie läpi: esimerkiksi kansalaisuuden saamiseen ja sosiaaliturvaan tulee muutoksia. Kotouttamisen mittari ei saa enää olla siihen syydetty raha vaan tulijoiden todellinen integroituminen meidän yhteiskuntaamme.

Tänään tässä käsittelyssä olevassa osassa tehdään muutoksia kotoutumislakiin. Tavoitteena on antaa maahanmuuttajille itselleen suurempi vastuu omasta kotoutumisestaan. Viranomaisten tehtäviä vähennetään ja samalla vahvistetaan suurissa vaikeuksissa olevaa julkista taloutta.

Hallituksen esityksessä kansainvälistä suojelua saavista sekä kiintiöpakolaisista kunnille ja hyvinvointialueille maksettavan korvauksen korvausaikaa lyhennetään vuodella. Kunnille tämä on kannustin tehdä tehokkaampia toimenpiteitä. Aiemmin on vain syydetty rahaa ilman tuloksia. Nyt halutaan tuloksia ja nopeammin.

Ilman huoltajaa saapuneiden lasten ja nuorten aikuistumisen tuen yläikärajaa lasketaan 25 ikävuodesta 23 ikävuoteen. Hallitusohjelman linjausten mukaisesti järjestelmämme väärinkäyttöä ei enää katsota läpi sormien. Näiden muutosten myötä valtio tulee tulevaisuudessa säästämään todella reilusti rahaa: noin 2027 eteenpäin yli 10 miljoonaa euroa vuodessa, vuonna 2028 jopa yli 26 miljoonaa euroa. Lisäksi ehdotetaan, että maahanmuuttajalta voitaisiin periä maksu tulkki-kustannuksista, mikäli hän jättää saapumatta hänelle varatulle ajalle. Tämän siis olisi pitänyt olla itsestään selvää jo alusta alkaen, niinhän suomalaisetkin joutuvat maksamaan peruuttamattomasta käynnistä maksun. Hyvä siis, että tällaisiin yksinkertaisiin yksityiskohtiin nyt puututaan. On myös hyvä ja oikea päätös edistää erillisellä panostuksella maahanmuuttajaäitien kiinnittymistä suomalaiseen yhteiskuntaan. Tämä tukee heidän ja heidän lapsiensä kotoutumista, ja tämä voi myös ennaltaehkäistä naisten syrjäytymistä ja heihin kohdistuvaa väkivaltaa.

Arvoisa puhemies! Enää Suomeen ei voi tulla vain istuskelemaan ja käsi ojossa odottamaan palveluita. Maahanmuuttajan on itse edistettävä omaa tilannettaan. Hallitusohjelman linjausten mukaisesti nyt puututaan näihin väärinkäytöksiin. Tulijoiden on opeteltava kieltä, hankittava työtä ja ennen kaikkea noudatettava Suomen lainsäädäntöä.

Loputon rahojen lappaaminen sellaisten henkilöiden kotouttamiseen, jotka eivät itse edes halua kotoutua, ei ole vastuullista taloudenpitoa. Siis jos tänne tullaan, on myös tulijalla vastuu siitä, että hän sopeutuu yhteiskuntaamme ja elättää itsensä täällä. Tämä on aivan oikea suunta maahanmuuttopolitiikkaan. Kiitos ministeri Rantasen, että tämän edistyksen myötä ollaan jälleen otettu sen mukaisia askeleita. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Werning.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

16.24 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Säästöt, joita hallitus tällä kotoutumista koskevalla esityksellään tavoittelee, ovat lyhytnäköisiä, ja niillä on pitkällä tähtäimellä negatiivisia seurauksia. Kuten hallituksen oma esitysikin toteaa, palveluiden leikkaaminen nyt vain lisää kustannuksia myöhemmin. Meidän on investoitava kotoutumiseen juuri nyt, jotta voimme välttää suuremmat kustannukset tulevaisuudessa.

Kokoomuksella on valta ja vastuu vaikuttaa siihen, tuummeko lyhytnäköisiä säästöjä vai investoimmeko tulevaisuuteen. Tiedämme hyvin, mikä rooli perheiden hyvinvoinnilla on lasten ja nuorten hyvinvointiin. Siksi kysynkin, onko kokoomuksen mielestä oikein, että maahanmuuttajaperheiden kotoutumista heikennetään, vaikka tiedämme, että vanhempien kotoutuminen vaikuttaa suoraan lasten tulevaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Tutkimukset osoittavat, että kotoutumispalveluiden onnistuminen on kriittistä niin työllistymisen kuin taloudellisen aseman kannalta. Kuitenkin tämä esitys vie pohjan pois juuri näiltä palveluilta, jotka ovat välttämättömiä onnistuneelle kotoutumiselle. Tämä on väärä viesti, jonka hallitus lähettää niille, jotka rakentavat elämänsä uudessa kotimaassa.

Lisäksi kun puhumme yksin tullee alaikäisestä, meidän on muistettava, että he ovat yhteiskuntamme haavoittuvimpia jäseniä. Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleet nuoret ovat eläneet ilman vanhempiaan ja kohdanneet kasvun vuosinaan hyvin haastavia kokemuksia. Alaikäisten tuen ikärajan laskemisen jälkeen olisi huolehdittava tarpeellisten sosiaali- ja terveyspalveluiden, erityisesti mielenterveyspalveluiden, saatavuudesta. Myös näille palveluille on oma hintalappunsa. Jos tämän ryhmän hyvinvoinnista ja kiinnittymisestä yhteiskuntaan ei huolehdita riittävällä tuella, luodaan osittain oiva kasvualusta syrjäytymiselle ja siitä aiheutuville lieveilmiöille. Näiden nuorten tuesta leikkaaminen voi siis johtaa paljon suurempiin kustannuksiin pitkällä aikavälillä sekä taloudellisesti että inhimillisesti. Onko siis 0,8 miljoonan euron säästö todella kaiken tämän arvoista? [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!]

Ikärajan laskemisen vaikutuksia on vaikea arvioida. Lastensuojelun jälkihuoltoa ja lapsena ilman huoltajaa maahan tulleiden aikuistumisen tukea nähtiin tarpeelliseksi pidentää 25 ikävuoteen viime hallituskaudella. Onko suunniteltu ikärajan alentaminen hätiköity toimenpide, vai olisiko ollut parempi maltaa hieman ja arvioida viime kaudella tehdyn muutoksen vaikutuksia ennen ikärajan alentamista?

Kokoomus, on aika kohdata tosiasiat. Tämä esitys ei ole vain leikkaus, vaan se on myös valinta siitä, millaista yhteiskuntaa olette rakentamassa. Tehkää oikea valinta. Perukaa nämä järjettömät leikkaukset. Lopettakaa perussuomalaisten politiikan takuumiehenä oleminen. Tukekaa kotoutumispalveluita, jotka edistävät yhdenvertaisuutta ja antavat jokaiselle mahdollisuuden menestyä Suomessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, poissa. — Edustaja Rintamäki.

16.28 Anne Rintamäki ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssämme oleva hallituksen esitys antaa toivoa siitä, että maahamme pyrkiville saadaan jatkossa viestiä vastikkeellisuudesta kaiken hyvän saamiseksi. Se, että jatkossakin vietämme suomalaisen kulttuuriin liittyviä juhlapäiviä, antaa pontta saada maahanmuuttajat kotoutumaan Suomeen mahdollisimman hyvin. Kotoutumisen a ja o on se, että maahamme tulija ymmärtää, että vapaus merkitsee vastuuta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

Suomalainen yhteiskunta on rakennettu hyvin yhteisvastuullisesti huolimatta siitä, että päättäjien puoluepoliittiset intressit vaihtelevat. Sotien jälkeen muutaman vuosikymmenen aikana Suomeen luotiin järjestelmä, jolla pidettiin kaikki mukana yhteiskunnassamme. Tämän järjestelmän toimivuus on kiirinyt kauas, ja se houkuttelee muuttamaan Suomeen ihmisiä kaikista maailman kolkista. Syyt muuttaa maahamme toki vaihtelevat. Meille tullaan opiskelemaan, töihin, rakkauden perässä ja puhtaan luonnon tai turvallisuuden vuoksi. Avoin yhteiskuntamme houkuttelee tänne myös rikollisuutta, ja toisaalta erilainen kulttuuritausta ilman kosketusta kantaväestöön helpottaa lapsuudessa opitun meille vieraan tapakulttuurin jatkamista myös uudessa kotimaassa.

Suomi on elänyt monikulttuurisuuden paineessa jo viime vuosituhanneilta saakka. Meillä on vuosia puhuttu siitä, miten ennaltaehkäistään etnistä segregatiota kaupunkisuunnittelun ja kaavoituksen keinoin. Valitettavasti me seuraamme tässäkin asiassa muita länsimaita eli emme säästy monikulttuurisuuden tuomilta ongelmilta. Meilläkin on jo nähtävillä alueita, joissa etnisyys on suurta, ja kantasuomalaiset, siis ne, jotka pystyvät, muuttavat sieltä pois. Kotouttamisen nimiin vannovat unohtavat aina sen tosiasian, että maahanmuuttajien joukossa on myös niitä, jotka eivät halua kotoutua maahamme. Eri kaupungeissa ja kunnissa tehdään kotoutumisohjelmia ja kipataan rahaa kotoutumiseen ilman konkreettisia tuloksia.

Arvoisa rouva puhemies! Kotoutumisen onnistuminen vaatii yksilöltä itseltään ponnisteluja, ja yksi kotoutumisen tärkein asia on kielen oppiminen. Hallitusohjelmakirjauksissa yhtenä tärkeänä tavoitteena on ollut maahanmuuttajan itsensä vastuuttaminen kotoutumisestaan. Järjestelmästä tulee myös aiempaa velvoittavampi. Mikäli maahantulija on valmis ottamaan uudessa kotimaassa etuuksia vastaan, hänen on myös kannettava asiassa vastuunsa. Suomalaisessa poliittisessa päätöksenteossa on pitkään ollut kantavana ajatuksena sellainen, että mistä tahansa tullut maahanmuuttaja kyllä kotoutuu, kunhan hänen kotouttamispalveluihinsa laitetaan riittävästi rahaa.

Voin kertoa tähän väliin esimerkin Pohjanmaalta, missä yli 30 vuotta asunut Kaukoidän kasvatti ilmoitti käyttävänsä ruotsia asioidessaan virkamiehen kanssa. Kun mies saapui kuultavaksi, yllätys oli melkoinen, koska hänen ruotsin kielen taitonsa oli tasoa välttävä: tack och adjö. Samanlaisia tapauksia kohtaa poliisi työssään liikaakin. Siinä vaiheessa, kun henkilön asema muuttuu asianomistajasta epäillyksi, se vähäinenkin kielen osaaminen päättyy kuin seinään.

Arvoisa rouva puhemies! Työmatkani varrella on monta kertaa ollut läheltä piti -tilanne, kun Wolt-kuskeja on singahdellut ristiin rastiin jalkakäytävillä erilaisilla kulkuvälineillään. Jos heille huomauttaa kevyen liikenteen säännöistä, yhteistä kieltä ei löydy. Heidän kotoutumisensa jää kyllä hämärän peittoon, koska heidän kokoontumisajoissaan kovaäänisesti soiva musiikki on lähtöisin toiselta mantereelta ja käytetty puhekieli jää arvailujen varaan.

Tullessani taksilla Eduskuntatalolle viime viikolla kuljettajana toimi auttavaa suomea puhunut henkilö, joka ei tiennyt, missä tai mikä rakennus on Eduskuntatalo. Olisin jättänyt hänelle ohjeet kotoutumistaistelua varten, mikäli olisin ehtinyt.

Eli näillä esimerkeillä voidaan osoittaa, että pelkkä työpaikka ei kotouta, vaan tarvitaan myös kieli.

Tässä hallituksen esityksessä tavoitellaan sitä, että maahanmuuttajan kotoutumista tuetaan heti maahantulon alkuvaiheesta lähtien vahvistamalla yksilön omatoimisuutta ja vastuuta käytännön asioiden hoitamisessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

Ja ihan tähän lopuksi: Mikähän länsimaa pystyy onnittelemaan itseään onnistuneesta kotouttamispolitiikasta? Ei varmasti yksikään. Täydellinen kotoutuminen tapahtuu vain Pohjois-Koreassa tai Kiinassa, jos sinne joku vapaaehtoisesti eksyy. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen.

16.33 Mikko Polvinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomi tarvitsee osaajia mutta ei vapaamatkustajia, ja siihen tämä esitys osaltaan tähtääkin. Esitys voimaan tullessaan antaa vahvan signaalin Suomeen tuloa harkitseville: jos Suomeen lähdetään, niin lähtöpääöstä tehdessään henkilö tietää vastassa olevan työn linjan, ei niinkään Suomen sosiaaliturva-automaatin asiakkuuden. Uusi linjaus edellyttää omatoimisuutta ja vastuunottoa omasta kotiutumisesta ja asettumisesta yhteiskunnan jäseneksi mahdollisimman nopealla aikataululla. Uskon, että käsiteltävän lain säätämisen myötä tapahtuu uudenlaista omaehtoista karainta jo niiden lähtijöiden osalta, joille Suomen maine on ollut houkutteleva juuri oleilun vuoksi. On tärkeää, että jatkossa Suomeen ei enää tulla vapaamatkustamaan, nauttimaan sosiaalieduistamme vastikkeetta suomalaisten veronmaksajien kustannuksella. Tämä säästää kansalaistemme sietokykyä ja valtion tulevaisuuden kuluja.

Kotoutujan oma aktiivisuus ja vastuu omasta tulevaisuudesta on välttämätöntä, niin se on kantasuomalaistenkin osalta. Olemme tilanteessa, jossa jokaisen on mahdollisuuksiensa mukaan kannettava oma kortensa kehoon maamme hyvinvoinnin eteen, ei pelkästään saamapuolella, oleskelemalla, jos työkykyä on olemassa. Suomessa on työvoimapula, ja samaan aikaan kun esimerkiksi sote-ala huutaa arkisia resursseja, kotouttamiskoulutuksessa aikuisilla ihmisillä lauletaan Ukko Nooa valtion maksamien ammattilaisten ohjaamana. Ei se ole oikein, että maahanmuuttajille tehdään asiat valmiiksi, holhotaan toimintakykyisiä aikuisia ihmisiä arkisissa asioissa ja kansalaiset maksavat. Tästä ei hyödy itse maahanmuuttaja eikä varsinkaan Suomi.

Maahantulon ja kotoutumisen on tähdättävä johdonmukaisesti ja tehokkaasti tulijan nopeaan integroitumiseen yhteiskuntaamme. Opetellaan kulttuurimme ja yhteiskuntamme toimintaperiaatteet, hyväksytään ne ja aletaan hommiin. Opetellaan sen verran kieltä, että päästään osallistumaan työelämään ja kantamaan vastuuta uuden kotimaan veronmaksajana. Tällaiselle viestille Suomen ulkopuolellekin on erityinen tarvis, kun maahanmuuton kustannukset ovat jo nyt käyneet kohtuuttoman kalliiksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä, poissa. Edustaja Tynkkynen, Sebastian, poissa. — Edustaja Lundén.

16.36 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on siis hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Tässä valtiontaloustilanteessa meidän on välttämätöntä tarkastella kaikkia kustannuksia ja etsiä säästöjä sieltä, mistä on mahdollista säästää. Tässä hallituksen esityksessä on useita hyviä kirjauksia, ja tahdon nyt kertoa niistä yhden teille:

Arvoisa rouva puhemies! Maahanmuuttajilla on tällä hetkellä käytössä tulkkauspalveluita, joita käytetään esimerkiksi erilaisissa tapaamisissa viranomaisien kanssa. Tulkkauspalvelut ovat kalliita, ja tulkki on varannut aina tapaamiseen oman työaikansa. Vuosien varrella on tullut ilmi useita tapauksia, joissa tulkki on varattu maahanmuuttajan käyttöön asiointitilanteessa mutta maahanmuuttaja ei ole syystä tai toisesta saapunut paikalle. Ky-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

seistä asiointiaikaa ei kuitenkaan ole peruttu, jolloin sekä tulkin että viranomaisen aikaa on mennyt hukkaan. Tämä maksaa, ja erityisen paljon, koska tulkkauspalveluita käytetään kuitenkin uudestaan, kun maahanmuuttaja päättää tulla paikalle tapaamiseen. Tämän lakimuutoksen myötä olisi vihdoinkin mahdollista siirtää tulkkauskustannuksia joko osittain tai kokonaan maahanmuuttajalle itselleen, mikäli hän ei saavu sovittuun tapaamiseen eikä peruuta sitä. Tämä olisi pelkästään kohtuullista.

Arvoisa rouva puhemies! Jokainen meistä ymmärtää sen, että palveluiden peruuttamatta jättämisellä on seurauksensa. Jos unohtaa esimerkiksi hammaslääkärin, siitä tulee ymmärrettävästi lasku. Tulkkauspalvelujen tai henkilön maahanmuuttajastatuksen ei pitäisi olla tähän mikään poikkeus, vaan tämän pitäisi olla selvä peli kaikille. Onhan erikoista, että tähän asti tulkkauspalveluita on voinut tilata erilaisiin asiointitilanteisiin ja jos aika on jäänyt käyttämättä, lasku on mennyt veronmaksajille. Tämä ei ole oikein. Tämä liittyy olennaisesti myös kotoutumiseen. On selvää, ettei ketään voi kotouttaa toisten puolesta. Vastuu kotoutumisesta on aina tulijalla itsellään. Tällä hallituksen esityksellä vastuuta kotoutumisesta annetaan maahanmuuttajille itselleen. Se on hyvä muutos se. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

16.38 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Maahanmuuttajan kotoutumista hallitus tukee ensisijaisesti vahvistamalla hänen omatoimisuuttaan ja omaa vastuutaan käytännön asioiden hoitamisessa niinkin tavallisissa asioissa kuin kaupassa käymisessä. Siinä missä suomalainen hoitaa omat ostoksensa itse ja maksaa käyttämättä jätetystä varauksestaan maksun, on kohtuullista edellyttää tätä myös Suomeen saapuneelta maahanmuuttajalta.

Kuten esityksessäkin todetaan, lainmuutoksen tarkoituksena on edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia, yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista. Se nimittäin ei ole kotouttamista, että yliholhoamisella opetetaan ja totutetaan tulijat avuttomuuteen, tukiriippuvuuteen ja suomalaisista poikkeaviin erioikeuksiin. Kotoutumisen on lähdettävä ensisijaisesti ihmisestä, tulijasta itsestään, ei ihmisen holhouksesta, palveluihin hukuttamisesta tai rahan kotouttamiskoordinaattoreille kaatamisesta. Tämä on niin suomalaisen veronmaksajan kuin itse maahanmuuttajankin etu pitkällä aikavälillä.

Sisäministeriön arvion mukaan tämän esityksen myötä säästö olisi vuonna 2027 yhteensä noin 13 miljoonaa euroa ja vuonna 28 noin 27 miljoonaa euroa. Vuodesta 29 eteenpäin säästön arvioidaan olevan keskimäärin 14 miljoonaa euroa vuodessa, mikäli korvausten piirissä olevien henkilöiden määrä ei muutu merkittävästi. Kotouttamisen ei tule olla vastikkeetonta hyväntekeväisyyttä. On syytä tunnistaa, että sillä — kuten kaikella yhteiskunnan holhoamisella ja palvelemisella — on aina hintansa. Tätä hintaa ei voi eikä pidä mitata kuitenkaan vain euroissa. Se, miten jatkuvasti opetamme tulijat holhottaviksi ja toivotamme heidät tukiriippuvuuden piiriin, tulee pitkällä aikavälillä suomalaiselle veronmaksajalle moninkertaisesti kalliimmaksi. Siksi nyt on oikea aika sekä säästää että vastuullistaa tulijoita.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rostila.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

16.40 Onni Rostila ps: Arvoisa rouva puhemies! Haluan tässä kiinnittää vielä erikseen huomiota kahteen seikkaan edellä käydyssä keskustelussa.

Ensimmäinen liittyy tähän kuntapolitiikan puoleen. Täällä debatissa useaan kertaan kyseenalaistettiin hallituksen esityksen vaikutuksia nimenomaan haitallisten vaikutusten osalta siis kuntatalouteen. Nyt kuitenkin on tarpeellista huomauttaa, että kunnissa käyty keskustelu, siis maahanmuuttopolitiikkaan liittyen, on jo vuosia monissa kunnissa ollut tällaisella hölmöläisen peiton jatkamisen logiikalla toimivaa. Eli on sanottu ja ääneen perusteltu, että eihän siinä mitään, me voimme ottaa maahanmuuttajia tänne, myös siis humanitaarisia maahanmuuttajia, koska valtioon sitten pitää piikin auki kaikista kalliista kotoutumispalveluista. Siinä mielessä hiukan kyseenalaistan juuri näitä krokotiilinkyyneliä kuntatalouden puolesta, koska jokainen kuntahan itse päättää myös jatkossa, millaisia palveluita ja millaisella tehokkuudella sitten tarjotaan.

Mutta toinen hyvin olennainen seikka, joka tuli edustaja Rintamäen puheessa esille, on se ikäväkin tosiasia, että meillä on paljon maahanmuuttajia, jotka eivät edes halua sopeutua ja kotiutua, edes opetella kieltä, ja tästä seuraa se kysymys, että kuinka paljon tästä aiheutuvaa tehottomuutta ja tyhjäkäyntiä kotoutumispalveluissa ja niiden tarjoamisessa voidaan sallia ja suvaita, ennen kuin järjestelmä muuttuu täysin kestävämmäksi perustella veronmaksajalle. Onkin huomiota herättävää, että huolimatta kaikista niistä ansiokkaista puheenvuoroista, joita hallituspuolueiden edustajien toimesta on esitetty ja joissa on tullut todella painavia huomioita, aiheellisia huolia nykyjärjestelmään liittyen, vasemmisto-opposition tai edes keskustan puheenvuoroissa ei ole ensimmäisessäkään tunnistettu niitä perusasioita ja niitä vakavia ongelmia, joita nykyjärjestelmässä on. Minusta se kertoo siitä, että ei objektiivisesti kyetä tätä asiaa tarkastelemaan, sillä ei kai kukaan omalla naamalla ja nimellään kehtaa sanoa, että nykyjärjestelmä tuottaisi joitain erityisen hyviä tuloksia. Mutta täytyy todeta, että onneksi suunta nyt muuttuu, vihdoinkin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

16.43 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos meidän hyvän hallitusohjelman ja erittäin pätevän sisäministeri Rantasen, näiden Suomen kannalta tärkeiden maahanmuuttolakien edistäminen on sujunut ripeästi.

Suomeen saapuville maahanmuuttajille ja heidän perheilleen lähtökohtana tulee olla sopeutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan. Tällä ehdotetulla lailla vastuuta siirretään nimenomaan maahanmuuttajille itselleen. Kotoutua voi parhaiten haluamalla kotoutua, ketään ei voi siihen pakottaa. Opettelemalla suomen kielen, menemällä töihin ja esimerkiksi opiskelemalla voi osoittaa halunsa integroitua suomalaisiin arvoihin ja meidän yhteiskuntaan. Suomen lakien noudattaminen ja tapojemme kunnioittaminen on tärkeä osa tänne kotiutumista.

Totta kai yhteiskunnan tulee auttaa alkuun tässä kotoutumisen polulla, se on selvää. Pitää antaa kengät, joilla kävellä, mutta ei kävellä kenenkään puolesta eikä varsinkaan kantaa joka paikkaan. Liian pitkään jatkunut holhoaminen ei auta ketään omille jaloilleen. Suomeen saapuvat maahanmuuttajat ovat kykeneväisiä huolehtimaan itsestään ja osallistumaan yhteiskunnan rakentamiseen. He eivät ole mitään tahdottomia raukkoja, joita tulee holhota useita vuosia. Maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisestaan ja käytännön asioiden hoitamisesta lisätään. Tämä hallitus muuttaa siis nyt suunnan kotoutumiseen suh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

tautumisessa. Olemme vuosikausia olettaneet, että rahalla hoidetaan kaikki. Asia ei todellakaan ole näin.

Lakiesityksessä alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden nuorten osallistumisen tuen yläkäräjä lasketaan 25 ikävuodesta 23 ikävuoteen. Toimenpide on aivan oikea, sillä kyllä 23-vuotias osaa jo hoitaa omia asioitaan ja kyllä 23-vuotias osaa jo itse käydä kaupassa.

Maahanmuuttajalla tulee olla oikeuksien lisäksi velvollisuuksia. Uusilla maahanmuuttajalaeilla tullaan myös mittaamaan kotoutumista ja sen onnistumista. Hallitus tulee kytkeään esimerkiksi kielitaidon maksettavan sosiaaliturvan määrään.

Tehokas kotoutuminen on jotakin muuta kuin ”pää, olkapää, peppu, polvet, varpaat”-laulua kuorossa aikuisten ihmisten kanssa kotoutumispalveluissa. Maahan muuttavan paras kotoutumisen väline on pääsy työelämään. Kotoutumislain tarkoituksena on nimenomaan edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia, yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista sekä maahanmuuttajan hyvinvointia ja terveyttä. Terveyttä — sitä edistää nimenomaan osallisuus, ei passiivisuus, ja tämä koskee myös maahanmuuttajia. Yhteiskuntamme on tähän saakka ollut maahanmuuttajia passivoitava. Sen tulee muuttua.

Uuden kotouttamislain tarkoituksena on edistää hyviä väestösuhteita ja yhteiskunnan vastaanottavuutta. On päivänselvää, että yhteiskunnan säästöpainneissa myös suomalaisten asenteita maahanmuuttoa kohtaan parantaa se, että yhä useampi maahanmuuttaja osallistuu yhteiskunnan rahoittamiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

16.47 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Tällä esityksellä jatketaan hallituksen maahanmuuttopoliittisten uudistusten tekemistä. Tämä on kotoutumislakien ensimmäinen osa, jossa maahanmuuttajan omaa vastuuta korostetaan. Maahan tullaan tekemään töitä, ei kotoutumaan raskaiden ja veronmaksajien kannalta kalliiden palveluiden ja sosiaaliturvan kautta. Esityksellä lisätään maahanmuuttajien omaa vastuuta. Myös kuntien on entistä tarmokkaammin edistettävä kotoutumispalveluissa sitä, että ne tosiasiallisesti ohjaavat maahan saapuvaa työelämään mahdollisimman nopeasti. Onnistuneen kotoutumisen mittari ei voi olla korkea riippuvuus sosiaaliturvasta ja kalliiden tukipalveluiden mahdollisimman korkea käyttöaste. Onnistunutta kotoutumista mittaa parhaiten tulijan työllistytminen ja integroituminen yhteiskuntaan. Voidaan myös perustellusti kysyä, kuinka tehokkaita nämä kotoutumisen palvelut ovat, jos niissä ei maahanmuuttajalta edellytetä juuri minkäänlaista vastuuta.

Tästäkin esityksestä käy hyvin ilmi yksi aivan kummallinen ongelma maamme palveluiden nykytilassa. Ajatelkaa, hyvät suomalaiset: tällä hetkellä maahanmuuttajalle, joka on kotoutumista edistävän palvelun asiakkaana ja ei ole ilmoittanut ja saapunut hänelle järjestetyn palvelun piiriin, joka on häntä varten järjestetty, ei tule tästä mitään, ei minkäänlaista maksua hänelle. Hän voi olla vain, että ”no minä tulen ensi keskiviikkona”, ja sitten siellä ovat virkailijat paikalla, ja hän ei saavu sinne, ei vaivaudu ilmoittamaan siitä. Miettikää, jos näin tehtäisiin lääkärissä tai hammaslääkärissä, että no, ei minua kiinnostanut mennä sinne, ja siellä hammaslääkäri odottaa ihmeissään, että mikä on homman nimi. Totta kai siitä kuuluu maksu tulla, mutta näin ei ole näissä palveluissa aiemmin ollut. Jatkossa tämäkin on mahdollista tietyin ehdoin, ja hyvä näin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

Valitettavasti salin vasemmalle laidalle tämäkään esitys ei tänään, tietenkään, käynyt, kuten keskustelussa hyvin kävi ilmi. Vasen laita puhuu oikeuksista, oikeuksista ja oikeuksista, mutta tietääkö salin vasen laita sitä, että oikeuksien toteutuminen edellyttää ensin sitä, että joku kantaa vastuuta? Tiedätekö, että se vastuunkantaja ei voi olla aina suomalainen veronmaksaja, myös maahanmuuttajilta on edellytettävä omaa vastuuta?

Arvoisa rouva puhemies! Kielen oppiminen on keskeinen osa kotoutumista. Yhteiskunnan sääntöjen noudattaminen on myös keskeinen osa kotoutumista. Ja työnteko, sitä pitää voida edellyttää maahan saapuvilta — olisi hullunkurista, jos näin ei olisi — vaikka keskustelu vasemmalla laidalla lähteekin yleensä liikkeelle erilaisista tukirahoista ja yhteiskunnan tarjoamista veronmaksajien rahoilla järjestetyistä palveluista sen sijaan, että puhutaisiin siitä, millä ne rahoitetaan ja kuinka vaikuttavia nämä palvelut ovat. Tätä keskustelua ei haluta käydä. Käydään aina vain keskustelua siitä, kuinka paljon rahaa voidaan laittaa erilaisiin palveluihin ja kuinka paljon sinne pitää laittaa lisää rahaa, mutta minkäänlaista keskustelua ei käydä siitä vaikuttavuudesta näillä palveluilla. Kuinka paljon ja kuinka monia kymmeniä ellei satoja miljoonia tässä maassa on haslattu veronmaksajien rahaa näihin palveluihin — ovatko ne olleet vaikuttavia? Katsomalla erilaisia tilastoja toimeentulotukiriippuvuudesta, työllisyysasteista tiettyjen saapuvien väestöryhmien osalta voidaan kyllä todeta, että vaikuttavuus on aika heikkoa suhteessa käytettyihin rahoihin.

Eli kyllä se nyt vain näin on, että maahanmuuttopolitiikassa otetaan järjellinen yleiseurooppalainen linja, jossa myös tulijaa edellytetään. Edellytetään kotiutumaan tähän yhteiskuntaan siten, että a) hän menee töihin ja b) hän noudattaa tämän yhteiskunnan sääntöjä. Tämä ei ole millään tavalla radikaali idea, radikaali ajatus, radikaali näkemys. Tämä on järkevä näkemys. Tämä on myös näkemys, jota edistetään Pohjoismaissa, jopa sosiaalidemokraattien johdolla. Ajatelkaa, Tanskassa. On harmillista, että sosiaalidemokraatit Tanskasta eivät ole saaneet välitettyä viestiä Suomen sosiaalidemokraateille tästä asiasta. Vaihtoehto toki on, että Tanskan sosiaalidemokraatit ovat välittäneet viestin Suomen sosiaalidemokraateille asiasta, mutta täällä ei haluta kuulla totuutta. Suljetaan silmät ja korvat niiltä ongelmilta, joita hallitsematon ja sellainen maahanmuuttopolitiikka, jossa tulijalta ei edellytetä omaa vastuuta, aiheuttaa yhteiskuntaan. Näistä on nähty ongelmia niin Ruotsissa kuin jo osittain myös valitettavasti Suomessa.

Lopuksi on todettava, rouva puhemies, vielä se, että kun omassa kunnassani olin kuulemassa kaupunginhallituksessa näistä palveluista, mitä maahanmuuttajille järjestetään ukrainalaisten saapuessa Suomeen, ja kysyin, että no, mites heidät nyt sitten saadaan osaksi meidän työvoimaa ja työelämää — se on kuitenkin se tavoite kaikilla, myös meidän viranhaltijoilla kunnissa — niin sieltä, kuulkaa, tuutattiin sellaiset kalvot, missä oli kymmeniä ja kymmeniä erilaisia laatikoita, että ensin se menee tähän palveluun ja sitten tuolta tuommoiseen palveluun ja sitten se ehkä tulee takaisin tuonne palveluun. Se oli monimutkaisempi kuin Juha Sipilän prosessikaavio. [Tuomas Kettunen: Kakkara oli yksinkertainen!] Siinä kohtaa kyllä herää kysymys, että jos kaavio näyttää siltä, niin en kyllä ihmettele, jos ei maahanmuuttaja itseään löydä sinne työelämää. Nyt on kyllä muutettava suuntaa siihen suuntaan, että maahanmuuttajat laitetaan töihin ja näiden palveluiden ainoa tavoite on se, että heidät osallistetaan yhteiskuntaan, kuten jokainen muukin suomalainen, eli tekemään töitä ja integroitumaan osaksi yhteiskuntaa siten, että he noudattavat sääntöjä. Tämä on maahanmuuttajan etu, tämä on suomalaisen yhteiskunnan etu, suomalaisten veronmaksajien etu ja koko yhteiskunnan etu. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

16.53 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Hyvät kollegat ja tätä täysistuntoa seuraavat! Tosiaan tämän hallituksen esityksen tavoite on toteuttaa hallitusohjelmaan sisältyviä säästötavoitteita ja maahanmuuttajien omavastuun lisäämistä kotouttamisestaan koskien laskennallisen korvauksen enimmäiskeston lyhentämistä sekä kotouttamislain mukaisen aikuistumisen tuen yläikärajan laskemista.

Rouva puhemies! Lähtökohtaisesti se on myös keskustalle ok, että kotouttamisesta tehdään kotoutettavalle velvoittavampi. [Anne Rintamäki: Kyllä!] Näinhän sen tulee olla. Keskustan mielestä kotouttamisessa tärkeintä on jommankumman kotimaisen kielen oppiminen, niin kuin tässä keskustelussa on tullut esille, ja tehokkaimmin kielen oppii työtä tekemällä, koska silloinhan se kanssakäyminen on lähes päivittäistä.

Mutta, puhemies, kyllä tämän lakiesityksen keskeinen sisältö kuitenkin on, että kunnille ja hyvinvointialueille kotouttamisesta maksettavia korvauksia nyt leikataan valtiontalouden säästösyistä. Korvausajan kesto ollaan lyhentämässä neljästä vuodesta kolmeen vuoteen kiintiöpakolaisilta ja kolmesta vuodesta kahteen vuoteen kansainvälistä suojelua saavilta ja tilapäistä suojelua kotikunnassaan saavilta. Ja kyllähän tämän esityksen suurin ongelma onkin, että valtiontalouden säästötoimena valtiovalta vähentää omaa vastuutaan kotouttamisesta yhdellä vuodella hyvin kyseenalaisesti, koska kysymys on kunnan lakisääteisestä tehtävästä, jonka kustannukset luvataan hallitusohjelmassa korvata kunnille täysimääräisesti.

Puhemies! Tämä esitys on hieman ristiriitainen myös työmarkkinoiden tarpeiden näkökulmasta. Niin kuin edustaja Polvinen totesi hyvin: Suomi tarvitsee osaajia, ei vapaamatkustajia. Suomi tarvitsee talouskasvua. Sen takia Suomi tulee jatkossakin tarvitsemaan työperäistä maahanmuuttoa, koska työtekijäpulan on arvioitu olevan yksi suurimmista talouskasvun esteistä. Silloin Suomi tarvitsee toimia, joilla edistämme entistä vaikuttavammin jo täällä olevien ulkomaalaisten kotouttamista ja työllistymistä Suomessa. Keskustan lisäksi tätä mieltä on elinkeinoelämä.

Mutta, puhemies, ehkä tämän puheeni isoin sisältö on se, miksi hallitus ei tee säästökeinoja, aitoja säästökeinoja, maahanmuutosta. Tätä voisin kysyä teiltä, arvon perussuomalaiset: onko tässä nyt kaikki? [Anne Rintamäki: Eipä täällä muuta hallituksen porukkaa ole!] Oppositiossa ollessanne te toitte omissa vaihtoehtobudjeteissanne säännönmukaisesti sen, että te nollaatte kotouttamisrahat kokonaan. Summa oli vuosittain teidän vaihtoehtobudjeteissanne ihan siellä sadoissa miljoonissa euroissa, ja sen piti olla silloin helppoa kuin heinänteko, kun te oppositiossa tämän vaihtoehdon esititte. No, tämä hallitus ei ole maahanmuuton kustannuksissa tarttunut vieläkään niihin järkeviin mahdollisuuksiin, joita valtiovarainministeriö on tuonut esille menokartoituksessaan vuosi sitten ennen eduskuntavaaleja. Tämän menokartoituksen mukaan vastaanoton majoituksen yksikköhintoja alentamalla olisi mahdollista saavuttaa kustannussäästöjä toimintaa tehostamalla, sekä yksityisen ja kuntien järjestämän majoituksen osuutta lisäämällä yksikköhintoja voitaisiin aidosti madaltaa. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton uudistamisen, oleskelulupamenettelyn tehostamisen kautta voisi olla valtiovarainministeriön mukaan saavutettavissa noin 100 miljoonan euron säästö. [Onni Rostila: Se on vireillä!]

Majoitustoiminta on osa tästä, eli miksi tämä majoittamisesta saatava säästöpotentiali on nyt jätetty hyödyntämättä? Ja sitä minä aidosti kysyn teiltä, arvon perussuomalaiset, te olette valtiovarainministeripuolue. Majoitustoiminnassa voitaisiin varmasti saavuttaa sem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

moinen 50 miljoonan euron säästö, jos tahtoa olisi — hyvät perussuomalaiset: jos tahtoa olisi. [Miko Bergbom: Täällä on!]

Valtiovarainministeriön menokartoituksessa todettiin myös, että pidemmän aikavälin hyötyjä julkisen sektorin kustannuksiin olisi mahdollista saavuttaa myös turvapaikanhakijoiden ja pakolaistaustaisten työllistymistä edistämällä. Mutta tämä edellyttää hyvää, onnistunutta kotouttamista, jota karsimalla tullaan nyt tekemään karhunpalvelus tällekin tavoitteelle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

16.59 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Kuulimme taas keskustan edustaja Ket-tuselta painavia sanoja siitä, kuinka hallitus voisi tehdä vieläkin enemmän säästöjä kuin tällä hetkellä, jos tahtoa olisi. [Tuomas Kettunen: Miksette tee?] Muistutan nyt teitä vielä kertaalleen siitä, että olisi ollut ilo nähdä tuo teidän tahdonilmaisunne tehdä säästöjä, ajaa niitä läpi vielä hallituksessa, [Tuomas Kettunen: Miksi te ette tee sitä nyt?] silloin kun teillä oli vuosi sitten siihen mahdollisuus eduskuntavaalien jälkeen. Teidän täytyy ymmärtää, edustaja Kettunen ja keskusta noin laajemminkin, että me olemme joutuneet tekemään kompromisseja tässäkin asiassa. Eli jos meillä olisi esimerkiksi keskusta ajamassa voimal-lisesti säästöjä Säätytalolla yhtenä neljästä tai kolmesta hallituspuolueesta ja sen jälkeen suorittamassa sitä hallitusohjelmaa ja viemässä sitä tässä salissa eteenpäin, niin olisi hel-pompi saada suuria säästöjä aikaan, [Onni Rostila: Helppoa kuin heinänteko!] mutta mei-dän tarkoituksemme ja meidän tavoitteemme on suuremmat säästöt maahanmuutosta. [Pet-ri Huru: Keskusta ei kannu vastuuta! Tyhjä paperi!] Me kiristäisimme ja tiukentaisimme ennestään enemmän kuin tämä hallitus, jos saisimme itse päättää. Mutta me tarvitsisimme hallituskumppaneita, ja me tarvitsisimme sellaisia puolueita, jotka ovat aidosti valmiita edistämään tällaista politiikkaa, koska teiltä ei viime kaudella kyllä hallituksessa maahan-muuton tiukennuksia tai kotouttamisesta säästämistä, kumpakaan, nähty. Päinvastoin, te lisäsitte molempien kustannuksia. [Mikko Polvinen: Uskomatonta!]

No, puhutaan nyt tästä kotouttamisesta siitäkin kulmasta, että meidän on syytä tunnus-taa, että kotouttamisen kustannukset ja sen tarve ovat suoraa seurausta siitä maahanmuut-topolitiikasta, mitä valtio harjoittaa — suoraa seurausta siitä. Nämä ovat itse aiheutettuja haasteita. Me voidaan sillä omalla maahanmuuttopolitiikallamme vaikuttaa siihen, kuinka suurta on kotouttamisen tarve, kuinka suuret ovat kotouttamisen kustannukset. Ja se on ai-van selvää, että avoimien rajojen politiikka ja sitten toisaalta löyhä vaatimustaso Suomeen tultaessa tulevat molemmat edistämään ja lisäämään kotouttamisen ja kotouttamispalvelui-den tarvetta, ne tulevat lisäämään kotouttamisen kustannuksia, ja ne tulevat aiheuttamaan myös näitä ikäviä maahanmuuton lieveilmiöitä eli kasvavaa työttömyyttä, koska meillä on Suomessa jopa sellaisia maahanmuuttajaryhmiä kansalaisuuksittain tai kieliryhmittäin tar-kasteltuna, joiden työttömyysaste on viitisenkymmentä prosenttia, kun se suomalaisilla on 10 prosentin pintaan, ja joiden työllisyysaste voi liikkua 20—30 prosentissa. Hyvin vali-tettavia työllisyystilastoja ja toisaalta sen myötä myös tukiriippuvuutta ja kasvavaa, lisään-tyvää rikollisuutta, kuten me voimme nähdä erityisesti seksuaalirikosten kohdalla, joissa on jo huomattava yliedustus nimenomaan ulkomaalaisilla tulijoilla. Ja kun nimenomaan se maahanmuuttopolitiikka on se, mikä aiheuttaa tarvetta kotouttamiselle, kustannuksia ko-touttamiseen, rikollisuutta, työttömyyttä, niin olisiko liikaa vaadittu, että me vaatisimme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

maahanmuutolta ja maahanmuuttajilta enemmän? Sitä tämä esitys tekee, ja siksi kannatan sitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rostila.

17.02 Onni Rostila ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiinnitin useampaan seikkaan edustaja Kettusen puheenvuorossa huomiota. Jospa lähdetään ensiksi liikkeelle siitä, että tämän perusajatuksen hallituksen esityksessä hän hyväksyi toteamuksella, että se on keskustalle ok. No, se on aika maltillinen ilmaisu siihen nähden, kuinka isoja ongelmia tässä pyritään ratkaisemaan, mutta kiitokset silti siitä. Sitten sieltä alkoikin tulla sitä tyypillisempää oppositiopuhetta eli kritiikkiä sellaisista tekemättä jättämisistä, jotka keskusta itse hoiti viime vaalikaudella. [Petri Huru: Jätti tekemättä!] — Jätti tekemättä, ja sitten jätettiin tyhjä paperi, niin kuin kaikki hyvin tietävät. — Ja sitten sieltä todettiin, että helppoa kuin heinänteko olisi löytää sitten sitä, tätä ja tuota lisäsäästöä maahanmuutosta. Mutta jos sitä peilaa sitä taustaa vasten, että keskusta tosiaan edustaja Vigeliuksen toteamalla tavalla ei tehnyt ensimmäistäkään säästötoimenpidettä maahanmuutosta viime vaalikaudella — eikä oikeastaan sen puoleen mistään muustakaan — niin onhan tämä aika paksua puhetta sitten tulla tänne besserwisseröimään, että tuolta löytyisi vielä 50 miljoonaa, vielä kun on kysymys sellaisesta asiasta, eli tästä vastaanottojärjestelmän ja palveluiden kokonaisuudistuksesta, missä on vielä selvitys kesken. Eli kyllä ensin tutkitaan ja sitten vasta hutkitaan, vaikka se voi oppositiosta kovin vieraalta tuntuakin.

No, sitten tähän varsinaiseen asiaan. Halusin muutaman sanan sanoa tuosta edustaja Bergbomin hyvin konkreettisesta ja selvästi selitetystä uudistuksesta, mikä sisältyy tähän hallituksen esitykseen, eli siitä, että jos kotouttamispalveluja käyttävä maahanmuuttaja jättää hänelle varatun palveluajan käyttämättä siitä ilmoittamatta, niin siitä voidaan sitten periä korvaus. Minä väitän, että se, että tällainen ei ole tähän asti ollut mahdollista, itse asiassa paljastaa jotain hyvin olennaista ja paljon suurempaa tästä koko järjestelmästä kuin vain sen yksittäisen detaljin, josta puhutaan. Se kuvastaa sitä, että jos ei edes tällaista alkeellista asiaa tosiaan osata taikka uskalleta vaatia siltä kotouttamistoimien objektilta niin sanotusti, niin silloinhan jotain on todella pahasti vialla järjestelmässä. On todella surullista, että edes tästä järkipäisestä uudistuksesta ei kiitosta herunut keltään opposition edustajalta.

Ja yhdyn minäkin siihen ihmettelyyn, että onko joku rikkinäinen puhelin pohjoismaisten sosiaalidemokraattien välillä vai miksi se viesti ei kulje esimerkiksi SDP:hen, että voitaisiin tehdä järkipäistä maahanmuuttopolitiikkaa niin kuin muissa Pohjoismaissa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen.

17.05 Mikko Polvinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Näin maahanmuuttajan näkökulmasta, mitä minä olen maailman ihmisiä tavannut ja kuullut maahanmuuttajien kertomana, kyllä hekin ovat hämmästelleet, kuten itsekin, tätä järjestelmää, mikä on edellisten hallitusten ja varsinkin vahvasti keskustan rakentamana 2000-luvulla tullut voimaan.

Kun ajatellaan maahanmuuttajaa, joka päättää lähteä Suomeen töihin, niin hän joutuu tähän hallintohimmeliin, jossa on 58 luukun periaate, ja minä uskoisin, että jos ne, jotka tämän järjestelmän ovat luoneet, itse kokeilisivat työllistyä tämän järjestelmänsä kautta, niin voisi olla niin, että joku luukku heilläkin jäisi avaamatta. Tämä järjestelmä on kallis. Tämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

nykyinen järjestelmä ei tuota työvoimaa meidän suomalaisille työmarkkinoille ollenkaan siinä tahdissa kuin on luvattu. Sen takia on hyvä myöskin muistaa, että tämä järjestelmä luo sellaista kulttuuria ympärilleen, että kun tämän järjestelmän läpi on tullut, niin on oppinut siihen, että Suomessa tarjotaan käteen tavaroita ja asioita ja rahaa, että täällä voi oleskella. Maahanmuuttaja joutuu ottamaan ihan uuden mindsetin omissa ajatuksissaan, että tässä ruvetaan nyt sitten oikeasti töihin, kun aikaa on kulunut muutama vuosi siitä, kun Suomeen on tullut työintoisena ja se työinto on lakannut tämän järjestelmäharjoituksen kautta.

Muistuttaisin keskustapuoluetta siitä, että kun tänään nostettiin perussuomalaisten tavoitteita jotenkin erikoisesti esille, että ne olisivat olleet helppoja, niin teillä oli keskustassa aikaa rakentaa tätä järjestelmää, ja niin te olette tehneetkin, ja tässä on sitten lopputulos. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

17.07 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Jos vertaillaan sitä, mitkä EU-maat panostavat kotouttamiseen eniten ja vähiten, niin tämä vaihtelee suuresti EU-maasta toiseen ja semmoista täysin objektiivista listausta ei voida tehdä. Mutta joitakin esimerkkejä voidaan antaa riippuen siitä, mitkä ovat EU-maan taloudelliset resurssit, poliittiset painotukset ja myös kulttuuriset näkökulmat. Eniten panostavia maita ovat Suomi, Ruotsi ja Alankomaat, vähiten taas Romania, Bulgaria ja Kreikka. Suomi ja Ruotsi ovat siellä kärjessä, ja voisi sanoa oikeastaan, että me menemme tällä Ruotsin tiellä. Nämä samat ongelmat, mitkä Ruotsissa ovat olleet jo pitkään näkyvissä maahanmuuton osalta, näkyvät nyt myöskin meillä. Kuljemme siis täysin samaa polkua, ja voisi sanoa, että meillä on vielä mahdollisuus kääntää tätä suuntaa, ja tämä hallitus ohjelmassaan nyt tulee tekemään näin.

Kaikkia palveluita ei olla lopettamassa, vaan nimenomaan tehostamassa ja järkevöittämässä. Yksi tehostamiskeino on juurikin tämä lakiesitys, jota me täällä nyt käsittelemme, eli se, että kotouttamiseen lisätään velvoittavuutta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

17.09 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Maahanmuutosta tosiaan on mahdollista säästää, kuten edustaja Kettunen keskustasta hyvin toi ilmi. Siksi kysyn, miksi näin ei tehty viime kaudella. [Onni Rostila: Hyvä kysymys!]

Mutta maahanmuutto aiheuttaa myös kustannuksia, ja hallitusohjelmastakin löytyy yksi kohta, mihin käytetään veronmaksajien rahaa jatkossa kuusi miljoonaa euroa enemmän, suoraan liitännäinen maahanmuuttoon, ja nyt kerron sen teille: se koskee säilöönottoa. Mahdollistetaan henkilön säilöönotto yleisen järjestyksen ja turvallisuuden perusteella ja säilöönoton jatkaminen 12 kuukauden ajan nykyisen kuuden kuukauden sijaan. Lisätään säilöönoton mahdollisuuksia vakaviin rikoksiin syylistyneille. Tällä on kuuden miljoonan euron vuosittainen vaikutus budjettiin, eli se lisää kustannuksia. Mutta sitten kritisoihte myös samassa yhteydessä, että hallitusohjelmassa ei ole löydetty säästöjä maahanmuuttopolitiikasta. [Tuomas Kettunen: Ei tarpeeksi!] Tämä on väärä käsitys, ja te tietäisitte sen, jos lukisitte hallitusohjelman B-liitteen.

Täältä löytyy esimerkiksi — voin täältä lähteä luettelemaan teille näitä yksi kerrallaan — oleskelulupamenettelyn tehostaminen, jolla saavutetaan vuodesta 25 alkaen 14 miljoonan euron säästöt kokonaisuudessaan hallituskauden aikana, ja vuoteen 28 mennessä pu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

hutaan — jos lasken tästä nopeasti — yli 60 miljoonan euron säästöistä. Vastaanoton tiukentamisesta — tässä on sitten pitkä selostus, mitä tullaan tekemään — vuodesta 26 alkaen säästövaikutus on vuosittain 30 miljoonaa euroa, vuoteen 2028 mennessä 90 miljoonaa euroa. Valitusasioiden käsittelyn tehostamisella saavutetaan toistakymmentä miljoonaa hallituskauden aikana. Vastaanottorahan alentamisella saavutetaan yli 20 miljoonaa euroa hallituskauden aikana. Pakolaiskiintiön laskemisella saavutetaan kymmenien ja kymmenien miljoonien eurojen vaikutus hallituskauden aikana, ja sitten on vielä monia muita pienempiä toimia. Eli kyllä täällä on sellaisia maahanmuuttopoliittisia kiristyksiä, jotka myös vähentävät suomalaisille veronmaksajille aiheutuvaa kustannusta.

Mutta tämä käsiteltävä esitys kotoutumisesta ja siitä, mitä siinä sitten tapahtuu, kun Suomeen tullaan, ratkaisee sen ison kuvan: vaikutukset kuntatalouteen, vaikutukset valtiontalouteen. Keskeinen kysymys on, työllistyykö ihminen, kun hän saapuu tänne. Minkälainen se palvelujärjestelmä on? Kaatuuko hän palveluverkkojen syliin, vai meneekö hän sellaisiin palveluihin, joissa hän a) oppii kielen, b) tämän yhteiskunnan säännöt ja c) pääsee työelämään kiinni? Tämä on se, mihin kaikki fokus tässä pitää nyt laittaa — kaikki paino ja kaikki tarmo siihen, että saapuva maahanmuuttaja työllistyy, koska sitähan me halutaan kaikki. Se ei ole kenenkään etu, että hän on riippuvainen veronmaksajien rahoista. Se ei ole tämän maahanmuuttajan etu, se ei ole suomalaisen yhteiskunnan etu, ei kuntien etu, ei valtiontalouden etu. Tämän takia hallitusohjelmassa on loistavia, loistavia esityksiä tähän näin, joilla saavutetaan pitkällä aikavälillä merkittäviä säästöjä Suomen julkiseen talouteen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Vigelius.

17.12 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Ollaanko surkealla maahanmuuttopolitiikalla luotu tilanne, jossa meidän on pakko kaataa saavilla rahaa kotouttamiseen? Tämä oli erinomainen kysymys, mikä tuli ilmi edustaja Rostilan puheenvuorossa — nimittäin se kuvastaa sitä, millaisia siteitä me luomme itsellemme tällaisella politiikalla, jossa maahanmuutto on hyvin löyhää, avoimiin rajoihin perustuvaa ja jossa ei välttämättä tulijalta uskalta vaatia juurikaan mitään. Erityisesti humanitääriseen maahanmuuton parissa meillä on se ongelma, että kun tulija ei ole edes tullut työn perässä Suomeen vaan on tullut hakemaan turvaa tai saanut esimerkiksi toissijaista suojelua, niin häneen erilaisten vaatimusten ja velvoitteiden kohdentaminen on ajateltu ongelmalliseksi ihan moraalisellakin tasolla, ei välttämättä edes juridisella vaan moraalisella tasolla — vaatia ihmiseltä, joka saa Suomesta turvaa, että hän myös työllistyy ja kotoutuu Suomeen. Ehkä tätä omaatuntoakin on lähdetty paikkaamaan sitten sillä, että ollaan kaadettu nimenomaan sinne kotouttamispalveluihin paljon rahaa, on luotu näitä pitkiä aikoja, kun ihminen saa enemmän palveluita, kun ihminen saa jonkinlaisia etuoikeuksia myös siinä palvelutarjonnassaan ja toisaalta siinä, jos hän jättää palveluita käyttämättä, suhteessa suomalaiseen samassa, heikommassa asemassa olevaan. Kuitenkin siinä kohtaa sitten, kun maahan saadaan hallitus — vihdoinkin nyt, kun perussuomalaiset ovat tässä mukana — joka alkaa viemään tällaisia kiristyksiä ja tiukennuksia ja syynäämään suurennuslasin kanssa, mitä kaikkea täällä tehdään ja mistä kaikesta täältä voisi tinkiä, alkaa demonisointi, että nyt kurjistetaan ja että tämä tulee johtamaan jengiytymiseen, väkivaltaan, huonompaan kotoutumiseen ja niin edelleen, vaikka meillä ei ole näyttöjä siitä, että olisi mitenkään erityisen tehokasta tämä suomalainen kotouttaminen tai että tämä suomalainen maahanmuuttopolitiikkakaan olisi onnistunut. Siinä kohtaa, kun

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

me laittamme vyötä kireälle, alkaa se arvostelu: miksi te laitatte kulukuurille sen meidän kotouttamisbisneksemme, jota kunnissa harjoitetaan, jonne täältä valtiotasolta sitä rahaa kanavoidaan?

Kuitenkin semmoinen mielenkiintoinen ja oikeastaan jopa merkityksellisempi kysymys kuin se, edustaja Kettunen, mitä maahanmuutto maksaa tällä hetkellä valtion budjetissa, on se, mitä se tulee kumulatiivisesti maksamaan tulevaisuudessa, jos muutosta ei tehdä nyt sekä kotouttamiseen menevän rahan osalta että myös harjoitetun maahanmuuttopolitiikan osalta. Mikä on se kumulatiivinen vaikutus, jos maahan saapuu joka vuosi tuhansia ihmisiä, jotka työllistyvät heikosti, jotka syyllistyvät rikoksiin, ja mitä tapahtuu pitkällä aikajänteellä, kymmenien vuosien aikajänteellä, ja millaisiksi maahanmuuton kustannukset kumuloituvat esimerkiksi 2030—2040-luvulle tultaessa? Siksi on tärkeää, että hallituksessa on puolue, [Puhemies koputtaa] joka on valmis tiukentamaan maahanmuuttoa yhdessä muiden hallituspuolueiden kanssa. Muun muassa siksi perussuomalaiset ovat tässä hallituksessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rostila.

17.15 Onni Rostila ps: Arvoisa rouva puhemies! Siinä oli hyvin ansiokas läpikäynti siitä tilanteesta, jossa me tällä hetkellä olemme. Edelleen korostan siis sitä käsittämätöntä tragediaa, joka tähän maahan on luotu. Siis teit niin tai näin, aina väärin päin. Tämähän opposition puheenvuoroista paistaa. Eli jos kaadetaan rahaa massiivisesti tukiriippuville maahanmuuttajaväestöille, niin sitten siihen menee massiivisesti rahaa. Jos ei kaadeta massiivisesti rahaa, niin ilmeisesti sitten yhteiskuntarauha järkkyy, segregatio lisääntyy, rinnakkaisyhteiskunnat nousevat. Tämähän on siis aivan käsittämätön tilanne.

Siitä pääsen edustaja Kettusen hetki sitten pöntössä esittämään kritiikkiin perussuomalaisia kohtaan, että nyt ei ilmeisesti tehdä riittävän napakasti, [Tuomas Kettunen: Juuri näin!] ei tehdä riittävän riuskasti, kun ei ainoastaan keskustan viime vaalikauden saamatomuus vaan keskustapuolueen pitkä linja tällaisen tilanteen aikaansaamiseksi on todella murheellista katsottavaa. [Mikko Polvinen: 16 vuotta hallituksessa!] Siis jos me lähdetään liikkeelle siitä, miten tähän tilanteeseen on tultu — tosiaan sitä niittää, mitä kylvää — niin esimerkiksi Vanhasen kakkoshallituksessa 2000-luvun alussa oli äärimmäisen löperöä maahanmuuttopolitiikkaa intohimoisesti ajanut maahanmuuttoministeri Astrid Thors. Nämä ovat teidän vahtivuorollanne tapahtuneita asioita. Kaikki nämä kulut, miljarditolkun kulut, joita nyt paikkaillaan — ja suunta hienosti muuttuu, kiitos perussuomalaisten — ovat teidän vahtivuorollanne aiheutettuja ongelmia. Tämä on täysin riidaton asia.

Kyllä hiukan peräänkuuluttaisin ymmärrystä ongelman laajuudesta ja siitä, miten me ollaan tähän pisteeseen tultu. Eihän me muuten voida tätä ongelmaa ratkaista, jos ei me nähdä niitä juurisyitä, kuten keskustan mukana olemista tällaisissa hankkeissa, hyvin haitallisissa hankkeissa tälle maalle. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

17.17 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Totta kai pitää kritiikkiä antaa opposition suunnalta perussuomalaisten linjattomuudesta, koska viime vaalikaudella jokaisessa vaihtoehtobudjetissa te olitte esittämässä nolla euroa kotouttamiseen. [Petri Huru: Ja se ei kelvannut teille!] Ja nyt, kun te olette hallitusvastuussa... Edustaja Bergbom listasi ansiok-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

kaan listan, ja olette tehneet oikeitakin toimenpiteitä, [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä! — Kiitos!] mutta ovatko ne riittäviä? Onko se teidän linjanne mukaista? Sitä minä lähdin kysymään tässä keskustelussa.

Ja samaan aikaan vielä nostatan tämän aiheen esille, mikä tässä teidän lakiesityksessänne tulee esille. Te olette siirtämässä valtion vastuuta kunnille. Mitä te sanotte kunnille ja kuntien veronmaksajille, kun nythän tämä lakiesitys tarkoittaa käytännössä sitä, että kuntien veronmaksajat joutuvat jatkossa kattamaan suurimman osuuden humanitaarisen maahanmuuton kotouttamisen kustannuksista? [Petri Huru: Puhutteko te työperäisestä vai humanitaarisesta maahanmuutosta?]

No, entä hyvinvointialueet? Sinne tulee kanssa potti maksettavaksi, hyvinvointialueille tulee potti. Rahaa jää taas vähemmän siihen perustehtävien tekemiseen.

Minä vain kysyn, rouva puhemies: Tämä kaikkiko on sitä perussuomalaisten Suomi ensin -politiikkaa — se, että kuntien veronmaksajille sisällytetään hallituksen toimesta lisää kustannuksia humanitaarisesta maahanmuutosta? Eikö valtion pitäisi pikemminkin kantaa enemmän vastuuta? Ja sen takia minä esitin aikaisemmassa puheenvuorossani tuolla pöytätyössä teille sen, kuinka valtiovarainministeriön laskelmien mukaan esimerkiksi pakolaisten, turvapaikanhakijoiden, vastaanoton uudistamisen ja oleskelulupamenettelyn tehostamisen kautta on saavutettavissa sadan miljoonan euron säästö ja majoitustoiminta on osa tästä. Minä kysyn teiltä: ovatko nämäkin nyt matkassa vai eivätkö ole? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Sebastian.

17.20 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tuttu kaava toistuu: hallitus toi eduskuntaan valtiolle säästöä tuovan lain, ja vasemmisto vastustaa. Tästäkään ei saa säästää, ei missään nimessä. Tällä kertaa säästöjä ei saisi kohdistaa maahanmuuttajille tarjottaviin avokätisiin kotoutumispalveluihin.

Tämä hallitus ajattelee toisin. Hallitusohjelma lähtee siitä, että kotoutumisessa aletaan painottamaan enemmän tulijan omaa vastuuta kotoutumisesta ja käytännön asioiden hoitamisesta. Nyt esitetään, että kunnille ja hyvinvointialueille maksettavan kotoutumiskorvauksen maksuaikaa lyhennetään vuodella. Vähemmän viranomaisvastuuta, enemmän tulijan omaa vastuuta. Tuloksena tehokkuutta ja säästöjä.

Seuraavana säästökohteena on maahanmuuttajille tarjottava aikuistumisen tuki. Tällä hetkellä yksin tullut maahanmuuttaja voi saada tätä aikuistumisen tukea aina 25 ikävuoteen saakka. Jatkossa ikäraja olisi 23 vuotta, edelleen varsin kohtuullinen.

Hallitusohjelman toinen periaate on, että kotoutumisjärjestelmää muokataan velvoittavaksi. Jos henkilö on sopinut tapaamisen, josta aiheutuu tulkkauskustannuksia, mutta henkilö ei koskaan saavukaan paikalle, jatkossa häneltä voidaan periä maksu. Tähän saakka lasku on lähtenyt veronmaksajille.

Tällaisia muutoksia siis oppositio vastustaa. Sitä on vaikea ymmärtää.

Kotouttaminen on hyvin kallista puuhaa. Jos katsotaan pelkkää työ- ja elinkeinoministeriön sektoria, kotoutumista rahoitettiin jo tältä osin noin 197 miljoonalla eurolla vuonna 2022 — melkein 200 miljoonaa vuodessa. Kokonaiskustannukset jakaantuvat kuitenkin paljon tätä laajemmalle. Kun maahanmuuttaja tulee Suomeen, valtio on velvoitettu maksamaan kunnille ja sote-alueille kotouttamiskorvausta 2 300 euroa vuodessa seitsemän vuotta täyttäneeltä kohden ja 6 845 euroa vuodessa alle seitsemänvuotiasta henkilöä kohden.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

Tätä laskennallista korvausta maksetaan nykyisellään kolmen vuoden ajan ja kiintiöpakolaisen kohdalla neljän vuoden ajan. Lisäksi maksetaan korvauksia toteutuneiden kustannusten perusteella.

Kunnat ovat kuitenkin jo pitkään todenneet, että eivät nämäkään rahat riitä. Eikä ihme, lista kustannuksia aiheuttavista palveluista on pitkä. Pelkässä kotouttamislaissa on pykälää yli sata kappaletta. Marinin hallituksen toimesta homma vietiin niinkin pitkälle, [Puhuja naurahtaa] että jopa kaupassa käynnin avustaminen haluttiin kuntien työntekijöiden tehtäväksi. [Miko Bergbom: Ohhoh! — Joakim Vigelius: Ohhoh!] Lienee sanomattakin selvää, että tämä hallitus aikoo tällaisen järjettömyyden perua. Kotouttaminen on päästetty paisumaan varsinaiseksi kustannuspommiksi.

Arvoisa puhemies! Pelkästään tulkkauksen tuntihinta voi olla jopa 80 euron luokkaa. Vertailun vuoksi selvitin, niin samalla tuntihinnalla saa kaivinkoneen kuljettajan kera omalle pihalleen tekemään töitä. [Mikko Polvinen: Hyvä vertaus!] No, kaivurifirman kanssa yleensä saa, mitä tilaa, mutta näissä tulkkaustilanteissa voi käydä niinkin, että ajan varannut maahanmuuttaja ei saavukaan paikalle. Näin käy arviolta 5—10 prosentissa kaikista varauksista. Tulkin kulut juoksevat, ja veronmaksajien rahaa palaa taivaan tuuliin.

Entä sitten aikuistumisen tuki, jota yksin tulleille maahanmuuttajille tarjotaan aina 25 ikävuoteen saakka? Esimerkiksi Helsingin kaupunki kertoo, että aikuistumisen tukeen oikeutetulla henkilöllä on tukenaan vastuusosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja ja psykologi. Palveluita voi saada myös sähköisesti sekä ryhmätoiminnassa, ja palveluun on varattu toimipiste ja puhelinpalvelu. Kyllä moni miettii, onko tämä oikeudenmukaista. Onko meillä tällaisiin maahanmuuton all inclusive -palveluihin todella varaa? No, ei meillä ole. Siksi hallitus säästää myös näistä maahanmuuton kuluista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

17.25 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Sitä niittää, mitä kylvää, kyllä keskustankin se pitäisi tietää. Täällä on hyvin tuotu esille, että tässä 2000-luvun aikana, siis 24 vuoden aikana, keskusta on ollut hallituksessa 16 vuotta. Siis kaksi kolmasosaa ajasta 2000-luvulla keskusta on ollut viemässä läpi sitä politiikkaa, mitä Suomessa on harjoitettu, mukaan lukien se maahanmuuttopolitiikka, se kotouttamispolitiikka, se kansalaistamispolitiikka, rajapolitiikka, pakolaiskiintiöt, kaikki. Kahdessa kolmasosassa kaikesta, mitä Suomessa on tehty 2000-luvulla, on keskustan kädenjälki, ja nyt sitä korjataan, mutta se ei keskustalle riitä.

Haluankin siksi lukea, mitä kaikkea tällä hallituskaudella on vielä tulossa. Nimittäin ihan hiljattain eduskuntakäsittelyyn pitäisi edetä esimerkiksi seuraavia merkittäviä ja poikkeuksellisiakin raja-, maahanmuutto-, kotouttamis-, kansalaistamispolitiikan uudistuksia ja muutoksia, ehdottomasti perussuomalaisesta ja koko Suomenkin näkökulmasta erinomaisia uudistuksia:

Esimerkiksi kansalaisuuden saamisen ehtoja tullaan kiristämään, vihdoin, koska kun ihminen on kansalaistettu, niin sen jälkeen meidän on hyvin vaikea puuttua siihen toimintaan, että hän ei työllisty, kotoudu, sopeudu tähän suomalaiseen yhteiskuntaan. Lisäksi pysyvän oleskeluluvan saamisen ehtoja tullaan tiukentamaan, millä on hyvin samanlaisia vaikutuksia, eli me pystymme tarkemmin pitämään huolta, että ne, jotka ovat Suomeen tulleet, myös toimivat Suomessa sillä tavalla kuin me toivomme — työllistyen, itsensä eläen, rikoksiin syylistymättä. Sen lisäksi perheenyhdistämisen ehtoja tullaan kiristämään,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

kansainvälisen suojelun muuttaminen väliaikaiseksi tulee etenemään, vastaanottorahaan tullaan kohdistamaan leikkauksia, ja myös tämä itärajan tilanne olennaisesti liittyy tähän kokonaisuuteen. Suomi tulee vastaamaan siihen hybridiooperaatioon, mitä itärajallamme nyt nähdään Venäjän virittämänä, ja sekin tulee helpottamaan sitä taakkaa, mikä meidän vastaanotto-, kotouttamisjärjestelmälle voisi aiheutua pahimmassa tapauksessa Venäjän hybridiooperaation seurauksena.

Kaikilla näillä uudistuksilla pyritään siihen, että Suomi pysyisi tulevaisuudessakin turvallisenä maana, että meidän sisäinen turvallisuutemme ei järkkyisi, että meillä ihmiset tässä maassa olisivat töissä, ottaisivat vastuuta omasta elämästään ja jotta yhteiskunnan ja veronmaksajien velvollisuus ei olisi työikäisiä, työkykyisiä ulkomaalaisia elättää tässä maassa. Se on minusta oikein kohtuullinen vaatimus, ja sitä olisi pitänyt vaatia jo koko 2000-luvun ajan, mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

17.28 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Haluan jakaa vielä tarinan onnistuneesta kotoutumisesta suomalaisen yhteiskuntaan.

Siitä ei nimittäin ole vielä ihan hirveän kauaa, kun Helsingin päärautatieasemalla olin lähdössä eduskuntaviikon jälkeen kotiin Sastamalaan Pirkanmaalle, niin vastaan tuli maahanmuuttajataustainen henkilö ja hän kiitti. Hän kiitti perussuomalaisia, ja hän kiitti myös tätä hallitusohjelmaa. Hän sanoi, että hän on täysin teidän linjanne takana — se on järkevää maahanmuuttopolitiikkaa, mitä te harjoitatte.

Tämä saattaa järkyttää monia vasemmistolaisia kuuntelijoita, mutta näin se monesti on tuolla tosielämän puolella. Kyllä maahanmuuttajat itse tietävät, mihin vastuuton ja ei-velvoittava maahanmuuttopolitiikka johtaa. Siellä on myös monesti paljon maahanmuuttajataustaisia ihmisiä, jotka ovat lähteneet kaikenlaisia hirveyksiä karkuun, ja he eivät halua nähdä sen toistamista enää täällä Suomessa. Toisaalta he näkevät, että jos he lähtevät toiseen yhteiskuntaan, joka heille on turvaa ja mahdollisuuksia antanut, niin heidän velvollisuutensa on osallistua sen yhteiskunnan toimintojen pyörittämiseen, kuten kaikki muutkin veronmaksajat tekevät. He menevät töihin, ansaitsevat palkkaa ja siten rahoittavat oman elämänsä kustannukset.

Ja hän oli oikein ylpeä siitä. Hän oli ylpeä siitä, ja hän kannatti. Että kyllä se vaan näin on, että jos näyttää siltä, että ihminen ei halua tähän yhteiskuntaan kotiutua eli a) noudattaa tämän yhteiskunnan sääntöjä ja b) myöskään mennä edes töihin, niin hän ihmetteli, minkä takia sellaisten annetaan täällä pyöriä. — No, niin ihmettelen minäkin.

Mutta onneksi tämän hallituksen maahanmuuttopoliittisten uudistusten — järkevien, yleiseurooppalaisten, jopa sosiaalidemokraattien johdolla toteutettujen maahanmuuttopoliittisten uudistusten — kautta tähän maahan ja tämän maan maahanmuuttopolitiikkaan saadaan järkeä, jossa saapuva tulija tulee tänne ensisijaisesti siten, että hän tekee täällä töitä, oppii kielen ja integroituu osaksi yhteiskuntaa ja noudattaa tämän yhteiskunnan sääntöjä. Se on jokaisen maahanmuuttajan etu — jokaisen maahanmuuttajan etu. Kaikkihan me tiedetään se, että tulijat eivät lopu, mutta tiedätkö, mikä loppuu? Veronmaksajien kyky rahoittaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

17.31 **Mikko Polvinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tuolta keskemältä, keskustasta, tuli vähän arvostelua, että ei tehtäisi hallituksena tarpeeksi ja perussuomalaiset eivät toteuttaisi lupauksiaan. Muistellaanpa hieman: keskusta oli hallituksessa noin 16 vuotta 2000-luvulla ja 12 vuotta pääministeripuolueena ja vihervasemmistolaisen maahanmuuttopolitiikan takuupuolue. Keskustapuolue vei suomalaista maahanmuuttopolitiikkaa Ruotsin linjan suuntaan. Me tiedämme nyt julkisista lähteistä ja kokemuksesta, että Ruotsin linja jos olisi vielä Suomessaakin voimissaan ja olisi päässyt niihin mittasuhteisiin, niin me olisimme kovassa hädässä. Jengiväkivalta on kasvanut ja väkivalta muutoinkin Ruotsissa siihen mittakaavaan, että sitä täällä Suomessa emme tarvitse, ja sen takia suunnan on hyvä muuttaa.

Nyt kun hallitus muuttaa tätä suuntaa, niin kuulemme pientä peesausta keskustan suunnalta. Tämä on vähän niin kuin umpihangessa hiihtäisi, että hallitus muuttaa suuntaa ja keskusta sitten liukkailla voiteilla perästä kertoo, että vähän väärin sammutettu tai vähän huonosti tehty, että oltaisiin tehty enemmän. Näytöistä se on kiinni. Keskustan näytöt on annettu. Keskusta ei tullut hallitukseen, koska tyhjä paperi. Nyt tätä johtaa tämä nykyinen hallitus, ja keskusta hiihtää perässä ja toivottavasti hieman myös meitä vauhdittaa.

Case Lieksa: Suomessa moni kunta, niin kuin Lieksakin, oli kovasti maahanmuuton ansaintalogiikan puolella ja otti paljon näitä maahanmuuttajia omaan kuntaansa, ja puhetta oli Suomessa monessa kunnassa, että tällähän tienaa. Otetaan näitä pakolaisia, saadaan tukia, saadaan työpaikkoja, työllistetään viranhaltijoita ja työntekijöitä kunnissa paapomaan sitten tätä maahanmuuttoilmiötä, ikään kuin tämä rahantulo olisi pohjaton. Liian pitkät ajat olivat tarjolla rahantuloon, koska sen pohjalta niiden töiden katsottiin kestävän pitkään, mutta niin se kolme vuottakin täyteen tulee, ja sitten voi olla Musta Pekka kädessä.

Nyt hallitus on lopettamassa tätä kotouttamisbisnestä. Nyt kuntien tehtäväksi tulee arvioida, kuinka paljon kunnalla on kantokykyä, ilman että valtio rahaa työntää. Logiikka muuttuu, ja sitä kautta politiikka vaikuttaa niin kunnissa kuin myös arjessa kuntalaisten kesken.

Haluan kiittää hallitusta ja ministeriä siitä, että hän toi tämän esityksen tänne meille eduskuntaan käsiteltäväksi, koska tämä on toiveikas esitys.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

17.34 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Vihreän maahanmuuttopolitiikan lähtökohtana ovat ihmisoikeudet. Haluamme edistää maailmaa, jossa mahdollisimman monella on mahdollisuus muuttaa sujuvasti ja turvallisesti maasta toiseen, oli syynä sitten turvan tarve, työ, opiskelu, perhe tai rakkaus. Hallituksen maahanmuuttopolitiikan lähtökohdat vaikuttavat olevan hyvin erilaisia: [Miko Bergbom: Kyllä!] heikennetään kotoutumista, juuri sitä keinoa, jolla tänne tulleet pääsisivät paremmin työhön kiinni, saisivat paremman kielikoulutuksen mahdollisuuden, pääsisivät yhteiskuntaan osallisiksi, ja ei tulisi rikkeitä myöskään sääntöjen osalta, koska se ymmärrys yhteiskunnasta vahvistuisi, kun siihen kotoutumiskoulutukseen ja kotoutumispalveluihin olisi mahdollista päästä, ja nyt tästä juuri leikataan.

On aivan selvää, että Suomi tarvitsee tänne muuttavia ihmisiä, oli kyse sitten suoraan työhön saapuvista tai turvaa ja suojelua hakevista henkilöistä. Valtiovarainministeriön arvion mukaan pelkästään julkinen talous vaatii 40 000 nettomaahanmuuttajaa vuosittain. Näiden maahanmuuttajien saapuminen Suomeen ei ole lainkaan itsestäänselvää, kuten ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

myöskään heidän kotoutumisensa ja sopeutumisensa suomalaiseen yhteiskuntaan ilman tarvittavaa tukea. Tätä tukea kunnat ovat antaneet, ja nyt kuntien mahdollisuutta sitä tehdä heikennetään.

Tällä viikolla eduskunnassa on käsitelty myös esitystä kolmen kuukauden palautussäännöstä. Myös se kertoo siitä ilmapiiristä, jossa hallitus näitä päätöksiä tekee, vaikka meidän työnantajat hyvin selkeästi kertovat, että sekä ammatillisten että korkeiden osaajien osalta tarvittaisiin pidempi aika työllistymiseen ihan meidän kantaväestönkin osalta.

Jos todella haluttaisiin nopeuttaa maahanmuuttajien kotoutumista, niin kuin täällä puheenvuoroissa jonkun verran on kerrottu, tämä hallitus tekisi esityksiä maahanmuuttajien palveluiden saatavuuden parantamisesta, lyhentäisi odotusaikoja, panostaisi osallisuuteen, purkaisi rasismia yhteiskunnassa. Jos halutaan, että maahan muuttaneet pääsevät töihin saman tien, poistetaan sieltä karenssit, jotka tällä hetkellä estävät heti maahantulon jälkeen työllistymisen. Taataan, että jokainen pääsisi kielikoulutukseen heti maahan tultuaan — jokainen, myös ne, jotka työllistyvät, pääsisivät kielikoulutukseen. Nyt jonot ovat pitkiä. Olen tavannut tässä ihan lähiaikoina ihmisiä, jotka ovat seitsemän vuotta olleet Suomessa eivätkä ole saaneet kielikoulutusta, ihmisiä, jotka ovat olleet 14 vuotta Suomessa yrittäjinä eivätkä ole päässeet kielikoulutukseen, ja ihmisiä, jotka ovat saaneet alkeiskurssin, ovat väitöskirjatason ihmisiä ja haluaisivat oppia kunnollisen suomen kielen mutta ovat saaneet alkeiskurssin kielestä eivätkä pääse osallistumaan yhteiskuntaan niin kuin haluaisivat.

Sitten tässä toinen esitys koskee maahanmuuttajataustaisten nuorten aikuisten tarvitsemaa erityistä tukea. Tähän aikuistumisen tukeen ikäraja on ollut 25 vuotta, ja nyt sitä lasketaan 23 vuoteen. Tämä uudistus on ehtinyt olla hyvin vähän aikaa voimassa. Se tehtiin viime hallituskaudella vuonna 20, ja näin nopealla syklillä lyhytjänteisesti ei ole pystytty tämän lain vaikuttavuutta ollenkaan arvioimaan. Tästä esityksestä saatavat säästöt ovat myöskin aivan minimaaliset, ja kyllä haluan kysyä, että jos tällä ei saada säästöjä ja tällä heikennetään sitä integraatiota, jonka puolesta tekin olette puhuneet, niin minkä takia teette tällaisia säästöesityksiä, jotka eivät ole säästöjä ja jotka kohdistuvat vain yhteen väestöryhmään. Sanokaa se suoraan. [Miko Bergbom: Koska se on järkevää!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

17.38 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on takanamme yli 30 vuoden täysi epäonnistuminen maahanmuuttopolitiikassa. Tämä näkyy muun muassa maahanmuuttajien matalassa työllisyysasteessa, maahanmuuttajataustaisten oppilaiden huonoissa Pisa-tuloksissa ja maahanmuuttajanuorten rikollisuudessa. Edellinen hallitus lisäsi entisestään ongelmia höllentämällä maahanmuuttopolitiikkaa monin tavoin.

Suomen perinteiset valtapuolueet median ja tiedostavan eliitin säestämänä ottivat 1990-luvulla ihanteekseen silloisen Ruotsin avoimen maahanmuuttopolitiikan kopioimisen. Leväperäisestä pysyvien oleskelulupien ja kansalaisuuksien jakamisesta, löysästä perheenyhdistämispolitiikasta, anteliaista sosiaalietuuksista ja maahanmuuttajien kannustamisesta elämään kotimaisen, oman kulttuurinsa mukaisesti tuli se punainen lanka. Ja mitä tällä saimme? Tuloksena tästä valitusta linjasta saimme yhden OECD-maiden korkeimmista työllisyysaste-eroista maassa syntyneiden ja ulkomailla syntyneiden välillä.

Suomi on eriytynyt pohjoismaisesta linjasta. Olemme olleet viimeinen Pohjoismaa, joka ei ole ajanut tiukkaa maahanmuuttopolitiikkaa. Nyt tämä suunta muuttuu. On sekä maa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

hanmuuttajien etu että suomalaisten etu, että näiltä maahan tulevilta vaaditaan kotoutumisen suhteen enemmän.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Sebastian.

17.40 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa puhemies! Täytyy todeta, että meillä on edustaja Heinäluoman kanssa täysin eri käsitys tehokkaasta kotouttamisesta. Jos ihminen voi odottaa vuositolkulla kotouttamisputkessa, että valtio tulee hänet kotouttamaan, niin ei se ole hullu, joka pyytää. Hullu on se, joka maksaa, eli tässä tapauksessa valtio.

Mikään määrä veronmaksajien rahaa tai mikään määrä kotouttamisvuosia ei tule auttamaan, jos henkilö itse ei halua kotoutua. Siitä meillä on jo aivan tarpeeksi näyttöä. Siksi ratkaisu ei voi olla lisää rahaa ja lisää valtion vastuuta. Päinvastoin valtiovetoisuutta pitää vähentää ja tulijoiden omaa vastuuta lisätä. Tällainen ajatus on demareille täysin vieras: oman vastuun lisääminen ja valtion menojen säästäminen torjutaan aivan jokaisella sektorilla, nyt myös maahanmuutossa.

Arvoisa puhemies! Täytyy todeta, että mikä teitä, vihervasemmisto, oikeasti vaivaa. Nyt meillä on käsittelyssä asia, jonka mukaan tätä kotouttamiskorvausta laskettaisiin kolmesta vuodesta kahteen vuoteen, ja tämä on teille aivan mahdoton ajatus. Siis miten te suhtaudutte maahanmuuttajiin, minkälaisia ennakko-oletuksia teillä on heistä? Kun suomalaiset lähtevät ulkomaille, niin ei me sinne saavuta jonnekin kotouttamisputkeen, jossa me viivytään kolme vuotta ja sitten aletaan miettimään, että mitä tässä tehtäisiin: ”No, ei me vieläkään olla integroiduttu tähän yhteiskuntaan tai sopeuduttu tai kotouduttu, me tarvitaan vielä vuosi lisää tulkkauspalveluita ja niin edelleen.” Ei se tällä tavalla mene. Miten te voitte ajatella, että maahanmuuttajat olisivat tämmöisiä ihmisiä, jotka eivät kahden vuoden jälkeen olisi pystyneet kotoutumaan tähän yhteiskuntaan, että voisivat tehdä töitä tai olla opiskelemassa tai mitä ikinä tahansa?

No, omasta kokemuksestani voin sanoa, että tunnen erään maahanmuuttajan ihan älytömän hyvin, hän on minun kumppanini. Kun hän tuli Suomeen, niin hän ei ollut semmoinen lellikki, minkälaisena tahdotte maahanmuuttajat nähdä. Hän tuli Suomeen opiskelemaan, hän alkoi kieltä oppimaan, hän läpäisi kielitestit — muuten kertoi, että näillä kielikursseilla, mihin edustaja Hopsu viittaa, että niille ei pääse, on koko ajan kursseja vapaana ja ihmisiä peruuttaa tulokaan, haetaan lisää osallistujia. Hän on nyt laittanut kansalaisuus-hakemuksen sisään, on ollut töissä jo useamman vuoden kovassa firmassa. Kyllä nämä maahantulijat itse kotoutuvat, kun heille itse annetaan vastuuta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

17.43 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Tahdon nyt edustaja Hopsulle, joka ehti jo poistua, todeta, että eihän Suomi tarvitse tänne ihmisiä, joita meidän täytyy elättää, siis jotka suomalaiset veronmaksajat tulevat elättämään sosiaaliturvan kautta. Emmehän me tarvitse siis ihan tosiasiallisesti Suomeen ulkomailta ihmisiä, jotka työllistyvät heikosti, jotka ovat tuista riippuvaisia ja jotka syyllistyvät täällä pahimmillaan jopa rikoksiin, siis jopa väkivaltarikoksiin, henkirikoksiin. Ihan tosiasiallisesti on niin, että me emme tarvitse tällaista maahanmuuttoa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

On itse asiassa ollut perinteisesti niin, siis vuosikymmenien, itse asiassa vuosisatojen ajan, että valtioiden tai valtiollisten instituutioiden on ollut mahdollista vaikuttaa siihen, kuka pääsee tietyn rajatun alueen sisälle, päästetäänkö vai eikö. Aina on pyritty rajoittamaan sitä, koska on huomattu, että tällaiset ilmiöt tuovat mukanaan vapaamatkustajat ja toisaalta pahantekijät. Ja sen takia maahanmuuttopolitiikka on yksi niistä keinoista ja työkaluista, joita valtiolliset toimijat ovat ottaneet ajan saatossa käyttöönsä ja yleensä vielä kiireän maahanmuuttopolitiikan juuri siksi, että on voitu torjua näitä ilmiöitä.

Se yritys- ja elinkeinosektori, johon edustaja Hopsu viittaa: Eihän sekään halua tänne ihmisiä, jotka entisestään vain tulisivat rasittamaan nimenomaan yrityksiä ja toimeentulevia palkansaajia, koska he joutuvat maksamaan omista palkoistaan ja oman yrityksensä tuloksesta kaiken sen sosiaaliturvan, joka sitten kohdennetaan kotouttamispalveluihin tai sitten toimeentulotukeen tai vastaaviin etuuksiin. Ei se yrityssektoriakaan tarvitse näitä ihmisiä, koska nämä ihmiset eivät ole työvoimaa, ja se työvoimaongelmahan on se, mistä yritys- ja elinkeinosektori puhuu — ei siitä, että he haluavat ihmisiä tänne heidän itsensä elätettäväksi.

Kun tuodaan esille tämän hallituksen maahanmuuttopolitiikka, niin on hyvä huomata, että sen keskeisimpiä tehtäviä on tehdä maahanmuuttopolitiikasta vastuuttavampaa ja velvoittavampaa, siis tulijan itsensä kannalta. Kun taas esimerkiksi vihreiden politiikkaa olen seurannut tässä joitain vuosia, ja jotkut minua vanhemmat vuosikymmeniä, niin se on täysin päinvastaista. Se ei halua asettaa vastuuta, eikä se halua myöskään velvoittaa. Ihan jo viime kaudella yhtäkkiä, kun meillä oli täällä turvapaikanhakijoita, jotka ovat siis laittomasti maassa — siis saaneet kielteisiä päätöksiä ja jotka olisi pitänyt poliisin ja viranomaisten poistaa maasta — vihreät esittivät, että mitäpä jos laillistettaisiin nämä laittomasti maassa oleskelevat, useitakin kielteisiä turvapaikkapäätöksiä saaneita ihmisiä. Luojan kiitos punavihreä hallitus ei lähtenyt tätä edistämään. Mutta kyllä meistä jokainen ymmärtää, että tällaisilla esityksillä flirttaileminenkin edesauttaa sitä, että Suomeen hakeutuu enenevässä määrin ihmisiä, jotka eivät tule tänne työn perässä, vaan näkevät mahdollisuuksia nimenomaan tulla elämään suomalaisella sosiaaliturvalla ja kaikella sillä, mitä me vapaaehtoisesti ihmisille tarjoamme. Minäkään en halua lähtökohtaisesti syyttää näitä tulijoita siitä, että he käyttävät järjestelmäämme, [Puhemies koputtaa] vaan tätä järjestelmää, joka mahdollistaa hyväksikäytön.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom.

17.47 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Vihreiden edustaja Hopsu haukkui aika lailla tämän hallituksen esityksen, jolla pyritään tehostamaan kotoutumispalveluita ja säästämään suomalaisten veronmaksajien rahaa. Mutta kun haukkuu tämän hallituksen vaihtoehdon, niin sitten pitää myös asettaa vertailtavaksi heidän tarjoamansa vaihtoehto. Ja jotta tästä keskustelusta saadaan järkevää, niin haluankin nostaa hieman muutamia esimerkkejä siitä, mitä vihreät esittävät omassa vaihtoehdossaan, heidän maahanmuuttoliittisessa ohjelmassaan.

Ihan ensimmäisenä siellä on tietenkin pakolaiskiintiön nostaminen 3 000 henkilöön, siis kahden ja puolen tuhannen ihmisen lisäys vuosisatasolla nykytilanteeseen. En tiedä, mistä rahat siihen löydetään, mutta ehkä jostain.

Sitten näitä ehkä laajempia: EU:n sisäiset siirrot tämmöisillä niin sanotuilla solidaarisuusmenettelyillä esimerkiksi Kreikasta. Sieltä tietenkin Suomen pitää ottaa vastaan hä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

dänalaisia. Ja sitten on tämän järjestelmän ihan perustavanlaatuisia muutoksia. Eli on tämänmoinenkin kirjaus: ”Turvapaikkaprosessille tulee asettaa kohtuullinen käsittelyaika, jonka ylittyessä hakijalle tulee myöntää oleskelulupa yksilöllisestä inhimillisestä syystä.” Mitä tämä siis tarkoittaa? Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka henkilö ei olisi turvapaikan tarpeessa, niin jos tämä prosessi jostain syystä on jumiutunut — kuten esimerkiksi siitä johtuen, että on niin paljon tulijoita — niin vaikka hänellä ei olisi siis mitään turvapaikkaan oikeuttavaa syytä, niin hänelle se pitää myöntää, koska prosessissa on kestänyt niin kauan. [Perussuomalaisen ryhmästä: Ohhoh!] Tämä on aivan siis... En minä pysty sanomaan mitään.

”Aikuisten säilöönoton enimmäisaikaa” pitää lyhentää. Siis hallitusohjelmassa, rouva puhemies, on kirjaus nimenomaan tästä säilöönotosta, joka liittyy siis siihen, että yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle vaarallisten ihmisten, jotka saattavat aiheuttaa vaaran muille yhteiskunnassa, säilöönottoaikaa pidennetään. Vastaavasti vihreät haluavat, että tätä säilöönottoaikaa lyhennetään. Tätäkään minä en ymmärrä siis alkuunsaakaan. Totta kai se on päivänselvä asia, että jos ihminen on vaaraksi muille ympäristössään, niin kyllä sitä toimintaa silloin on pakko pystyä myös lainsäädännöllisiin toimin ja keinoin rajoittamaan viranomaisen toimesta.

Sitten: ”Ensimmäisen oleskelulupahakemuksen päätös ei saa vaikuttaa jatkohakemuksen lopputulokseen, vaan uusilla perusteilla tehty hakemukset on käsiteltävä itsenäisesti.” Tämä mahdollistaisi automaatin, jossa hakemuksia voisi tehdä uudelleen, uudelleen ja uudelleen loputtomasti. Tämä on vähän vastaava kuin mekanismi, josta todetaan näin: ”Annetaan turvapaikanhakijoille oikeus työskennellä heti heidän saavuttuaan Suomeen eli poistetaan karenssiajat. Poistetaan karenssi myös siinä tapauksessa, jos hakija jättää uuden turvapaikkahakemuksen kielteisen päätöksen jälkeen.” Hetkonen, mitä tämä tarkoittaisi? Käytännössä se tarkoittaisi tätä: Meillä on erilaista maahanmuuttoa, kuten kaikki suomalaiset tietävät. Meillä on turvapaikkamaahanmuuttoa, sitten meillä on ihan puhtaasti elintasosiirtolaisuuteen perustuvaa maahanmuuttoa, jossa pyritään — ymmärrän yksilön näkökulmasta — vaihtamaan sellaiseen maahan, jossa on parempi elintaso, ja sitten meillä on työperäistä maahanmuuttoa. Tässä turvapaikanhakijaväylä, yksi maahanmuuton väylä, avattaisiin työperäiselle maahanmuutolle ikään kuin ohituskaistana. Siinä ohitettaisiin siis esimerkiksi saatavuusharkinta. Siinä ohitettaisiin kaikki työperäisen maahanmuuton prosessit. Eli toisin sanoen ihminen voisi sanoa, että hän hakee turvapaikkaa Suomesta, ja sitten hän tulisikin sitä kautta työskentelemään.

Ja siis nämä ovat ihan vain murto-osa, rouva puhemies, vihreiden esityksistä. Minä otin nyt tästä ihan vain muutaman noston. Nämä ikään kuin kuvaavat sitä, kuinka laajalla tavalla he haluaisivat muuttaa tätä koko suomalaista maahanmuuttopolitiikkaa jo nykyisestä, jossa on merkittäviä ongelmia, joita hallitusohjelmassa korjataan.

Kun täällä tullaan kritisoimaan, että nyt kyllä heikennetään kotoutumisen palveluita ja tälläkö nyt sitten säästetään rahaa, niin kyllä herää se kysymys, millä tavalla vihreät ovat sitten ajatelleet tämän oman maahanmuuttopoliittisen vaihtoehdonsa, jossa a) tulijalta ei edellytetä juuri yhtään mitään, b) kielteisen päätöksen saatuaan voi jättää kuinka monta kertaa tahansa uusintahakemuksen, c) voi tulla ikään kuin työperäisenä maahanmuuttajana turvapaikkaprosessia ja turvapaikkaväylää pitkin Suomeen. Kyllähän se tavallaan loisi aivan uskomattomat houkuttimet järjestelmän väärinkäytölle, ja tällaista ei pidä sallia.

Katson, että tältä osin hallituksen linja on oikea. Se on ihan jokaisen maahanmuuttajankin etu, että kun hän tulee Suomeen, niin hänelle tarjotaan sellaiset palvelut, jossa a) hänelle opetetaan, minkälaiset säännöt tässä yhteiskunnassa on, b) hänelle tarjotaan mahdolli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

suus oppia kieltä — edustaja Tynkkynen kuvasi, että mahdollisuuksia tälläkin hetkellä esimerkiksi Helsingissä on, koska vapaita aikoja on paljon, kielen oppiminen on aivan avainasemassa — ja c) hänelle mahdollistetaan pääsy työmarkkinoille. Ja sitten on tietenkin turvapaikkaprosessi toisena kysymyksenä.

Kun tavallaan asetetaan vaihtoehtoja punnittavaksi, on hyvä tietää, minkälainen vaihtoehto vihreillä on tarjota. Ja se vaihtoehto ei olisi Suomelle hyväksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten vielä edustaja Vigelius.

17.52 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! En malta olla kommentoimatta itsekin tätä vihreiden linjaa, koska he ovat nyt äänekkäästi vastustaneet tämän hallituksen maahanmuuttopolitiikkaa, kotouttamis-, turvapaikka-, rajapolitiikkaa — itse asiassa liki kaikkea politiikkaa, mitä tämä hallitus on ajamassa.

Vihreäthän ovat paitsi edelliskaudella myös jo pidemmän aikaa Suomessa olleet ajamassa ehkä koko meidän eduskunnan puoluekentän löperöintä maahanmuuttopolitiikkaa, siis rajatonta maahanmuuttopolitiikkaa ja rajatonta sosiaaliturvaetuuksien käyttöä esimerkiksi vastikkeettoman sosiaaliturvan muodossa. Vihreät ovat ajaneet ihan hiljattainkin esimerkiksi pakolaiskiintiön kasvattamista, ja meidän täytyy ymmärtää, että ei pakolaiskiintiö, vaikka se kohdentuu kyllä hädänalaisille ihmisille, todennetusti hädänalaisille, mikään erityisen tehokas keino ole saada Suomeen työvoimaa, koska myös kiintiöpakolaisina Suomeen tulleilla on keskimäärin alhainen työllisyysaste ja työllistymisaste, ja toisaalta myös kotouttamisen muilla mittareilla se kotoutuminen ei ole erityisen onnistunutta.

Vihreät ovat esittäneet laittomasti maassa oleskelevien laillistamista viime kaudella mutta jo sitä aiemminkin puhuneet valtavasti erityisesti viranomaisien suorittamia pakkopalautuksia vastaan. Eli kun ihminen on käynyt koko sen turvapaikkavalituskierron läpi ja on todettu, että nyt on aika palata takaisin kotiin, et ole turvan tarpeessa eikä sinulla ole lupaa jäädä Suomeen, niin siinäkin kohtaa on vihreitä toimijoita noussut pystyyn seisomaan lentokoneessa ja alkanut räyhäämään ja sillä tavalla estänyt pakkopalautuksen, jonka poliisi olisi halunnut viedä loppuun asti.

Kotouttamisen vastaanottorahaan liittyvien hallituksen ajamien tiukennusten vastustaminen on hyvä esimerkki siitä, millaista politiikkaa vihreät ajavat. Sen lisäksi vihreäthän ovat myös tässä itärajan tilanteessa osoittaneet toistaiseksi ehkä kaikista kielteisimpiä kantoja hallituksen pyrkimykseen vastata tähän Venäjän hybridioperaatioon, jossa turvapaikanhakijoita kehitysmaista masinoidaan ja orkestroidaan meidän itärajallemme. Meidän täytyy ymmärtää, että Venäjä käyttää nimenomaan tätä painostamiskeinona osin juuri näiden julkistalouden kustannusten kautta Suomea vastaan tietäen sen, että humanitäärinen maahanmuutto, sen kustannukset, on ongelmallinen asia meille, ja jos sitä ongelmaa pystyy edistämään esimerkiksi tällaisilla itärajan operaatioilla, niin sillä aiheutetaan Suomelle paitsi kustannuksia myös kiristyvää ilmapiiriä, polarisaatiota, koska suomalaiset eivät halua tällaista ilmiötä omien rajojensa sisään. Osin siitäkin syystä maassa on tällä hetkellä hallitus, jossa perussuomalaiset pääsevät kiristämään sitä löperöä politiikkaa, jota Suomessa hyvin, hyvin pitkään ajettiin.

Vielä ei tällä kaudella saada kaikkea valmiiksi, mutta toivottavasti tulevaisuudessa perussuomalaiset pääsevät yhä useampiin hallituksiin kiristämään koko Suomen suuntaa maahanmuuttopolitiikassa, ja toivon, [Puhemies koputtaa] että myös muut puolueet lähte-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 33/2024 vp

vät intohimoisesti ja kunnianhimoisesti tähän tavoitteeseen mukaan eivätkä vain räksytä oppositiosta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.